

Univerzita Palackého v Olomouci
Cyrilometodějská teologická fakulta
Katedra křesťanské výchovy

Pavλίna Filgasová

Studijní obor: Sociální pedagogika

**Zřízení kroužku paličkování v rámci zachování tradic
Valašska**

Bakalářský projekt

Vedoucí práce: Mgr. Milena Öbrink Hobzová

Olomouc 2011

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tento projekt vypracovala samostatně a uvedla v něm veškeré zdroje, ze kterých jsem při psaní projektu čerpala.

V Olomouci dne 17. 3. 2011

.....

podpis studentky

Poděkování

Za pomoc, cenné rady a připomínky při vedení tohoto bakalářského projektu děkuji Mgr. Mileně Öbrink Hobzové. Zejména pak za její čas, který projektu věnovala. Dále náleží významné poděkování ředitelce Mateřské školy a Základní školy Bratřejov Mgr. Jindřišce Králové za její vstřícnost. Spolupráce s ní byla výborná a poskytla mi mnoho hodnotných informací. Děkuji také všem svým blízkým za velkou trpělivost během psaní mého projektu.

Děkuji.

OBSAH

ÚVOD.....	7
1 CHARAKTERISTIKA ZAŘÍZENÍ.....	9
1.1 Právní a legislativní ukotvení zařízení	9
1.2 Typ zařízení a poskytované volnočasové aktivity	9
1.3 Zakotvení zařízení v obci.....	11
1.3.1 Lokalizace zařízení a obce.....	11
1.3.2 Struktura obyvatel obce Bratřejov	12
1.3.3 Volnočasové aktivity v obci.....	14
1.3.4 Úloha konkrétního zařízení v obci	14
2 DOSAVADNÍ VÝVOJ A SOUČASNÝ STAV ZŠ A MŠ BRATŘEJOV	16
2.1 Historie školství v Bratřejově.....	16
2.2 Materiálně technické zabezpečení	24
2.2.1 Objekty zařízení.....	24
2.2.2 Hygienické normy	25
2.2.3 Zajištění požární ochrany	25

2.3	Stávající systém chodu zařízení	26
2.3.1	Základní údaje o hospodaření školy	26
2.3.2	Organizační struktura a personální zabezpečení	28
2.3.3	Aktivity a prezentace zařízení na veřejnosti	29
2.3.4	Spolupráce s rodiči a jinými subjekty.....	30
2.4	Přehled aktivit ZŠ a MŠ Bratřejov.....	32
2.4.1	Pravidelná činnost.....	32
2.4.2	Projekty a odborná činnost.....	33
2.5	Zhodnocení dosavadního stavu.....	35
2.6	Dotazníkové šetření v Bratřejově	40
3	PLÁN ZŘÍZENÍ KURZU PALIČKOVÁNÍ V ZŠ A MŠ BRATŘEJOV	42
3.1	Návrh nového zájmového kroužku – kurzu paličkování.....	42
3.2	Prostory a materiální zabezpečení pro konání KP	42
3.2.1	Potřebné pomůcky	43
3.3	Financování KP	44
3.4	Organizace KP.....	45
3.5	Lektor KP	45
3.6	Náplň KP.....	47

3. 7	Struktura jednotlivých lekcí a jejich zaměření	47
3. 7. 1	Úvodní setkání.....	48
3. 7. 2	Tvorba válce	48
3. 7. 3	Namotávání příze na paličku	49
3. 7. 4	Kreslení vzorů	50
3. 7. 5	Výuka řetízku	50
3. 7. 6	Plátýnková vazba	51
3. 7. 7	Spojování dvou pásů pomocí háčku	52
3. 7. 8	Tvarování paličkované krajky do oblouku	53
3. 7. 9	Polohod	54
3. 7. 10	Lístečky	55
3. 7. 11	Dokončovací práce	56
3. 8	Propagace KP	56
3. 9	Shrnutí.....	57
ZÁVĚR	58
POUŽITÉ ZDROJE	59
SEZNAM PŘÍLOH.....	61

ÚVOD

Jedním ze zásadních cílů sociální pedagogiky vždy bylo a bude náležitým způsobem naplnit volný čas jednotlivců či skupin. Sociální pedagogika je však disciplína, která neposkytuje sociálním pedagogům vyčerpávající a jasné návody jak vést jakékoli volnočasové aktivity. Prezentuje spíše souhrn poznatků, které by si měl každý vedoucí volnočasových aktivit osvojit a jež slouží jako výchozí bod pro jeho činnost. V určitých podmínkách je musí umět uplatnit, vzájemně kombinovat a případně také rozvíjet.

Právě v souvislosti s problematikou naplňování volného času dětí a mládeže, vznikl tento bakalářský projekt, který je mimo jiné reakcí na skutečnost, že zájem rodičů o vhodnou náplň volného času jejich dětí neustále sílí. Je proto zcela pochopitelná snaha o vytváření nových kroužků s cílem aktivního života a řádného rozvoje dětí a mládeže naší společnosti.

Pro zvýšení šance uplatnění projektu, byl návrh vytvořen pro konkrétní školské zařízení. Jedná se o Základní a Mateřskou školu Bratřejov nacházející se ve Zlínském kraji. Výběr inovativní volnočasové aktivity a veškeré její plánování bylo soustředěno na budoucí aplikaci tohoto projektu ve zmíněném zařízení.

Tento bakalářský projekt Vám poskytne informace týkající se místní školy v Bratřejově tak, abyste se seznámili s historií, obecnými i hlubšími informacemi týkajícími se zmíněného zařízení a abyste následně porozuměli důvodům vytvoření inovativní činnosti. Projekt je rozdělen do tří základních částí, které jsou dále rozpracovány do dalších podkapitol. Každá z těchto tří částí má své specifikum.

Základní údaje o zvoleném zařízení Vám umožní získat první kapitola tohoto projektu, která obsahuje jak prvotní charakteristické informace (včetně specifického školního vzdělávacího programu a lokalizace ZŠ a MŠ Bratřejov), tak i nástin volnočasových aktivit obce Bratřejov. Dále se první část projektu stručně věnuje lokalizaci zmíněné obce a popisu struktury místních obyvatel.

Druhá část projektu poskytuje hlubší informace o výše zmíněném zařízení, je zaměřena na systém chodu, historii a současný stav, finanční zázemí, materiální vybavení a personální zabezpečení. Náležitou součástí je pak výčet nabízených činností, jak pravidelných zájmových kroužků, tak i jednorázových akcí probíhajících během roku. Tato část dále zahrnuje SWOT analýzu základní školy v Bratřejově a výsledky dotazníkového šetření, které proběhlo v rámci tvorby projektu.

Třetí a současně poslední část projektu je věnována plánu inovativní volnočasové činnosti pro ZŠ a MŠ Bratřejov, Kurzu paličkování. Třetí část obsahuje koncepci tohoto zájmového kroužku. Dozvíte se, co je náplní, jaká je organizační stránka a finanční zajištění kurzu. V této části je také zmínka o osobnosti lektora a pozornost je pak věnována zejména konkrétním činnostem, které se účastníci během Kurzu paličkování naučí. Tyto činnosti jsou obsaženy ve struktuře jednotlivých lekcí.

Neoddělitelným elementem projektu je závěr, v němž jsou shrnuty veškeré poznatky, ke kterým jsme během formování projektu dospěli. Obsahuje také zhodnocení, zda je projekt schopen splnit svůj cíl a zdali je pravděpodobnost, že bude v budoucnu realizován.

1 CHARAKTERISTIKA ZAŘÍZENÍ

První část projektu poskytuje charakteristické informace o Základní škole a Mateřské škole Bratřejov (dále ZŠ a MŠ Bratřejov), která je hlavním pilířem celého projektu. Stručně popisuje umístění zařízení i obce, v níž se škola nachází a podává základní údaje o struktuře obyvatelstva obce Bratřejov.

Tato část projektu Vám přiblíží možnosti volnočasových aktivit v obci a nastíní výjimečnost a rozdílnost ZŠ a MŠ Bratřejov od srovnatelných institucí.

1.1 Právní a legislativní ukotvení zařízení

Od 1. 1. 2003 začala ZŠ a MŠ Bratřejov fungovat jako právní subjekt, který vznikl sloučením stávající základní školy, mateřské školy a školní jídelny. Výše uvedená příspěvková organizace poskytuje základní vzdělání a připravuje žáky pro další studium a praxi. Její činnost je vymezena ustanovením zákona číslo 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) ve znění pozdějších předpisů. Školní jídelna se řídí vyhláškou MŠMT ČR č. 107/2005 Sb. v platném znění o školním stravování. Úkolem školní jídelny je poskytnout dětem a zaměstnancům ZŠ a MŠ Bratřejov společné stravování, a to po celý školní rok. Od 1. 7. 2001 je ředitelkou ZŠ a MŠ Bratřejov Mgr. Jindřiška Králová.¹

1.2 Typ zařízení a poskytované volnočasové aktivity

ZŠ a MŠ Bratřejov je malotřídním typem a řídí se rámcově vzdělávacím programem „Zelená škola – škola poznání, vědění, žití“. Celkově je zařízení zaměřeno na environmentální výchovu a zapojuje se do mnoha soutěží s danou problematikou. Zařízení má vynikající vztah s obcí a často spolupracuje s místními spolky (hasiči,

¹ KRÁLOVÁ, J.: 21.7.2010 (Bratřejov), rozhovor vedla Pavlína Filgasová.

včelaři, myslivci, atd.). Ředitelka organizace uvádí, že: „Základní škola má dvě třídy. První třída sdružuje 1. a 2. ročník, který navštěvuje 8 dětí. Druhá třída sdružuje 3., 4. a 5. ročník a navštěvuje ji celkem 17 dětí. Budova zařízení je prostorná a její kapacita je 70 dětí.“²

Tabulka č. 1: ZŠ a MŠ Bratřejov sdružuje

1.	Mateřskou školu	IZO: 107 606 216	kapacita: 19 dětí
2.	Základní školu	IZO: 102 111 570	kapacita: 50 žáků
3.	Školní družinu	IZO: 118 500 473	kapacita: 25 žáků
4.	Školní jídelnu	IZO: 103 119 281	kapacita: 70 jídel

Součástí zařízení je zahrada s prolézačkami, kterou využívá škola i školka. Ve spodní části budovy se nachází šatna, jídelna a mateřská škola. Horní část budovy patří především dětem ze školy. Nachází se zde dvě třídy, z nichž jedna je vybavena počítači s připojením na internet. V této třídě tráví děti čas nejen během vyučování, ale i v době školní družiny.

Děti ve škole mohou navštěvovat Pěvecký kroužek, Přírodovědecký kroužek, Angličtinu pro nejmenší, Flétnu, Klavír, Aerobic a Počítačový kroužek.

Škola dále nabízí možnost navštěvovat placený kroužek, Keramika pro nejmenší, zajištěn Domovem dětí a mládeže Zvonek Vizovice (dále DDM Zvonek Vizovice), se kterým ZŠ a MŠ Bratřejov spolupracuje a mnoho dalších volnočasových aktivit. Ve volném čase se škola zapojuje do nejrůznějších sbírek a soutěží, podílí se na kulturním životě obce a po celý rok dodržuje tradice Valašska. Spolupracuje se společností Veolia-Moravská vodárenská, a.s. pořádající ekologické soutěže, jsou zapojeni do projektu Živá zahrada a navštěvují útulek pro opuštěná zvířata ve Zlíně, který sponzorují věcně i finančně. Každoročně u příležitosti Dne Země

² KRÁLOVÁ, J.: 21.7.2010 (Bratřejov), rozhovor vedla Pavlína Filgasová.

uklízají části obce a blízkých Vizovických vrchů.³ Více podrobnějších informací o volnočasových aktivitách ZŠ a MŠ Bratřejov obsahuje druhá kapitola tohoto projektu.

1.3 Zakotvení zařízení v obci

ZŠ a MŠ Bratřejov je v obci již od roku 1726, z této doby pochází první zmínky o původně farní škole. Zařízení se tedy může pochlubit dlouholetou tradicí. Během svého působení musela škola několikrát vyučování přerušit, ale prozatím vždy svoji činnost obnovila a dodnes ji místní děti rády navštěvují.⁴

1.3.1 Lokalizace zařízení a obce

ZŠ a MŠ Bratřejov se nachází v obci Bratřejov (č. p. 121) ležící v horském úžlabí Vizovických vrchů ve Zlínském kraji. Ves, samostatná katastrální a politická obec, leží 6 km východně od Vizovic a 21 km východně od Zlína v nadmořské výšce 420 m. Obcí protéká potok Bratřejovka a vede silnice z Vizovic směrem na Valašskou Polanku a dále do Vsetína. Dopravní spojení zajišťují autobusy, železniční trať obcí nevede. Nejbližší vlakové nádraží je ve Vizovicích, tamtéž je i poštovní úřad a zdravotní obvod. Katastr obce měří 1193 ha. K Bratřejovu patří osada Chrámečné.⁵

³ KRÁLOVÁ, J.: 21.7.2010 (Bratřejov), rozhovor vedla Pavlína Filgasová.

⁴Srov. *Bratřejov* [online]. 2002 [cit. 2010-07-29]. Www.bratrejov.wz.cz. Dostupné z WWW: <<http://www.bratrejov.wz.cz/>>.

⁵Srov. *Bratřejov* [online]. 2002 [cit. 2010-07-29]. Www.bratrejov.wz.cz. Dostupné z WWW: <<http://www.bratrejov.wz.cz/>>.

1. 3. 2 Struktura obyvatel obce Bratřejov

Lidé na určitém území jsou charakterizováni vlastnostmi, podle kterých je možné obyvatelstvo jako celek dále členit a strukturovat. Patří mezi ně především pohlaví a věk, dále rodinný stav, vzdělání, etnicita a náboženské vyznání. Tyto charakteristiky významně ovlivňují výsledné demografické chování obyvatel.⁶

Obec Bratřejov má přibližně 760 obyvatel⁷, z toho 15 % tvoří jedinci do 14 let.⁸ Jedná se tedy o malou obec, která nenabízí téměř žádné pracovní příležitosti pro obyvatele v produktivním věku, proto jsou tito nuceni dojíždět za zaměstnáním do blízkých Vizovic a okolí, ale i do vzdálenějších měst, především do Zlína a Vsetína. Tato skutečnost má také značný vliv na umístování dětí do předškolních a školních zařízení. Přestože je v obci mateřská škola i škola základní pro žáky 1. až 5. ročníku, rodiče často své děti umísťují do mateřské i základní školy ve Vizovicích. A to ze dvou důvodů – jedním je společná doprava (většinou osobním automobilem nebo autobusem), a s tím spojené vypravování a vyzvedávání dětí. Druhým, často uváděným důvodem je skutečnost, že děti nemusí tak často měnit kolektiv, neboť již od mateřské školy až po ukončení základní školní docházky jsou téměř ve stejném kolektivu, což rodiče vidí jako důležitý faktor. Také mají pocit, že školní zařízení ve větším městě ve srovnání s malotřídní školou v jejich obci je lépe vybaveno, ve vyučování jsou aplikovány modernější postupy práce s dětmi a poskytuje širší možnosti v oblasti sebevzdělávání a mimoškolních aktivit jejich dětí. Ať už se to týká sportovního, uměleckého (hudební škola, kroužky zaměřené na ruční práce) a v neposlední řadě i vyžití kulturního.⁹

Obec svým občanům nenabízí velkou škálu volnočasových aktivit. V obci funguje v současné době již zmíněné školské zařízení ZŠ a MŠ Bratřejov, které není dostatečně naplněno žáky, má ještě volnou kapacitu. Aktivity tohoto zařízení

⁶ Srov. *Demografie info* [online]. 2003 [cit. 2010-10-12]. Www.demografie.info.cz. Dostupné z WWW: http://www.demografie.info/?cz_struktura.

⁷ Viz. Příloha č. 1 – Struktura obyvatel obce Bratřejov.

⁸ Srov. *Český statistický úřad* [online]. 30. 7. 2010 [cit. 2010-07-30]. Www.csu.cz. Dostupné z WWW: <http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabdetail.jsp?cislotab=MOS+ZV01&kapitola_id=5&kontext=t&razeni=ta&pro_4382338=585106>.

⁹ KRÁLOVÁ, J.: 21.7.2010 (Bratřejov), rozhovor vedla Pavlína Filgasová.

jsou určeny především věkové skupině navštěvující toto zařízení. Pro starší děti a mládež není v obci dostatek zájmových aktivit, které by vyplňovaly jejich volný čas. V obci funguje místní knihovna, která z finančních důvodů díky nízkému rozpočtu obce, není tak obsáhlá a má malou možnost obnovovat aktuálně svůj fond knih a časopisů, jak by si představovala. Toto se ale snaží dohnat tím, že zde funguje internet, který mohou děti a studenti využívat k získávání potřebných informací a rozšíření všeobecného přehledu. Informace získávají samozřejmě také od rodičů a prarodičů, kteří jsou převážně nábožensky založení, z toho vyplývá, že výchova jejich potomků je ovlivněna tradiční výchovou. Vliv na výchovu mají jistě i finanční možnosti rodičů, neboť se jedná o obec, která leží v kraji s nejnižším průměrem měsíční mzdy¹⁰, jsou rodiče nuceni vybírat a zvažovat, jaké aktivity svých dětí podpoří. Je zde viditelný rozdíl mezi aktivitami dětí a jejich možnostmi, který je ovlivněn schopností rodičů zajistit kroužky finančně, což je v neposlední řadě problém naší společnosti. Proto také jsou děti ovlivněny přístupnými faktory, což je především televize, která nemá vždy kladný dopad na rozvoj a seberealizaci dětí. Před televizní obrazovkou tráví děti a mládež hodně volného času.¹¹ Většina místních rodin vlastní počítač a využívá internetového připojení, čímž se snaží jak sobě, tak především dětem nahradit nedostatek možností vzdělávání a kulturního vyžití. Internet je však dětmi a mládeží využíván především ke komunikaci na sociálních sítích, hraní her, stahování písniček a filmů atd. Obyvatelé dojíždějící za prací již nedisponují dostatkem času na aktivity v obci a většinou využívají možností mimopracovních aktivit v místě svého zaměstnání nebo si celé rodiny toto kompenzují o víkendech v blízkém Zlíně, kde je dostatek dostupných možností jak sportovního, tak i kulturního vyžití. Ovšem i na dodržování nejen místních tradic během celého roku (Velikonoce, Fašánky, Vodění medvěda, Vánoční jarmark atd.) si obyvatelé Bratřejova čas vždy a rádi udělají.

¹⁰ Srov. *Česky statistický úřad* [online]. 2010 [cit. 2010-11-15]. Struktura mezd zaměstnanců v roce 2009. Dostupné z WWW: <[http://www.czso.cz/csu/2010edicniplan.nsf/t/2A0046F4B9/\\$File/w310910B02.pdf](http://www.czso.cz/csu/2010edicniplan.nsf/t/2A0046F4B9/$File/w310910B02.pdf)>.

¹¹ Srov. PÁVKOVÁ, J. *Pedagogika volného času*. Praha: Portál, 2002.

1. 3. 3 Volnočasové aktivity v obci

Největší nabídku volnočasových aktivit v obci poskytuje ZŠ a MŠ Bratřejov. Mimo školní aktivity mohou děti navštěvovat Sbor dobrovolných hasičů Bratřejov, který byl založen již v roce 1907. Tento sbor s dlouholetou tradicí má v současné době 49 členů. Velitelem hasičů je od roku 1998 Vítězslav Polčák. Děti se mohou dále účastnit akcí pořádaných místním mysliveckým spolkem. Tento spolek pro děti v červnu (Měsíc myslivosti) zajišťuje celodenní akci zaměřenou na ochranu životního prostředí a seznamuje děti s prací myslivců. Pro děti jsou připraveny soutěže ve střelbě ze vzduchovky na terč, poznávání zvěře, stop a na závěr opékání špekáčků.¹² Širší nabídku pravidelných volnočasových aktivit obec dětem nenabízí.

1. 3. 4 Úloha konkrétního zařízení v obci

ZŠ a MŠ Bratřejov se od většiny základních škol ve Zlínském kraji liší nižším počtem žáků a díky tomu spadá mezi malotřídní typy škol. Ve školním roce 2009/2010 navštěvuje školu celkem 25 dětí¹³, tento velmi nízký počet dětí značí, že se jedná o školu rodinného typu. Zařízení navštěvují převážně místní děti a s učiteli se vzájemně velmi dobře znají. Nízký počet žáků a osobní vztahy ve škole umožňují individuální přístup ke každému jednotlivci a na rozdíl od jiných škol, se zde vyskytuje minimum kázeňských problémů a sociálně patologických jevů.

Škola má výborný vztah s rodiči žáků, ke komunikaci s nimi pedagogům slouží nejen třídní schůzky pořádané třikrát během školního roku, ale také „Minizpravodaj“. Tento dokument škola vydává několikrát do roka a informuje v něm rodiče o dění ve škole, o tom, co se ve škole chystá, v čem byli žáci úspěšní a o nejrůznějších zajímavostech a problémech ze školního prostředí, které je třeba řešit.

¹² Srov. *Bratřejov* [online]. 2002 [cit. 2010-07-29]. Wwww.bratrejov.wz.cz. Dostupné z WWW: <<http://www.bratrejov.wz.cz/>>.

¹³ KRÁLOVÁ, J.: 21.7.2010 (Bratřejov), rozhovor vedla Pavlína Filgasová.

Ředitelka a celý pedagogický sbor vytváří pro děti nejen estetické a klidné prostředí uvnitř školy i v jejím blízkém okolí, ale také klidné školní klima bez stresu a žáci jsou vedeni ke zdravému životnímu stylu. Základní škola má svá specifika a zabývá se určitými oblastmi vzdělávání a výchovy, díky kterým se odlišuje od jiných škol. Mezi zmíněná specifika patří především jejich vlastní školní vzdělávací program „Zelená škola – škola poznání, vědění, žití“ zahrnující především environmentální výchovu. Metodický pokyn MŠMT k zajištění environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty (dále EVVO) ze dne 27. října 2008 uvádí, že: *„Environmentální vzdělávání se chápe široce jako vzdělávání, výchova či osvěta všech typů cílových skupin, od nejmenších dětí po dospělé. Vzděláváním se rozumí zejména ovlivňování racionální stránky osobnosti. Výchovou působení na city a vůli. Osvětou se označují speciální způsoby předávání informací zejména dospělé populaci.“* EVVO zahrnuje činnosti a aktivity probíhající ve školách a školských zařízeních, v rámci volnočasových aktivit i v rámci neorganizovaného volného času jednotlivců zaměřené na oblast životního prostředí. EVVO klade důraz především na poznávání životního (přírodního i umělého) prostředí, na uvědomování si nezbytnosti zachování podmínek života, na poznávání vztahu člověka a životního prostředí.¹⁴

EVVO je v ZŠ a MŠ Bratřejov realizována již 14 let. Od té doby byly tvořeny jednoduché plány. Součástí těchto plánů bylo začlenění EVVO do předmětů, pořádání specifických akcí školy, soutěží a olympiád, spolupráce s ekologickými středisky, organizacemi a místními spolky. Od školního roku 2007/2008 je EVVO v rámci školního vzdělávacího programu (dále ŠVP) integrována téměř do všech předmětů a plán EVVO existuje i jako samostatný dokument.¹⁵

¹⁴ Srov. KITZBERGER, J. *Metodický pokyn MŠMT k zajištění environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty*. Praha, 2008.

¹⁵ KRÁLOVÁ, J.: 21.7.2010 (Bratřejov), rozhovor vedla Pavlína Filgasová.

2 DOSAVADNÍ VÝVOJ A SOUČASNÝ STAV ZŠ A MŠ BRATŘEJOV

Druhá část projektu se soustředí na podrobnou analýzu ZŠ a MŠ Bratřejov, a to - vznik, postupný vývoj a aktuální stav základní školy. Kořeny školství v Bratřejově sahají do historie starší než dvě staletí. Obec v roce 2007 oslavila stodvacáté výročí od postavení nové budovy školy. Tato kapitola Vám dále nabízí charakteristiku materiálního, technického a personálního zabezpečení chodu organizace, náhled do hospodaření, popis objektů patřících ke škole a podrobný přehled nabízených volnočasových aktivit.

Aktuální stav ZŠ a MŠ Bratřejov je zhodnocen pomocí SWOT analýzy a závěr druhé části patří zpracování dotazníkového šetření v obci Bratřejov. Cílem šetření bylo zjistit zájem dětí a mládeže o nový zájmový kroužek v místní škole.

2.1 Historie školství v Bratřejově

Poddanská ves Bratřejov byla podle písemných historických pramenů přiřazena ke klášternímu kostelu ve Vizovicích. Do výsadního práva kláštera a později kostela a fary patřilo také vyučování a vzdělání v celé farnosti. Možnost získat vzdělání bylo po dlouhou dobu výsadou dětí panských úředníků a zemanských rodin, později také dětí bohatých měšťanů, řemeslníků a vesnických fojtů. O příslušnosti obce Bratřejov k farní škole ve Vizovicích hovoří písemný záznam z roku 1726 a uvádí se v něm, že farníci z Bratřejova přispěli příslušným dílem na stavbu dřevěné školy ve Vizovicích, což je vůbec první písemná zpráva o vztahu obce ke škole. Obdobná zchovalá zpráva pochází z roku 1785, kdy občané Bratřejova opět přispěli na stavbu nové školy, protože stará škola z roku 1726 dosloužila a nestačila velkému počtu dětí.¹⁶

Důležitým mezníkem pro školství v obci Bratřejov byl rok 1807. V říjnu zmíněného roku byla v obci zřízena škola, ale pouze jako expozitura školy

¹⁶ Srov. IMRÝŠEK, B. *Bratřejov 2007*. Bratřejov: Obec Bratřejov, 2007.

vizovické. Vyučovalo se třikrát týdně, a to v pondělí, ve středu a v pátek.¹⁷ Rozhodujícím mezníkem v rozvoji školní výuky a výchovy byl rok 1822, kdy byla zrušena expositura vizovické školy v Bratřejově a v obci byla postavena jednotřídní škola. Škola byla dřevěná, postavená na náklady obce v místech, kde dnes stojí hasičská zbrojnice. Jednotřídní škola byla trvale obsazena učitelem. Polovinu domku zaujímal velká školní světnice (učebna) a ve druhé polovině byl byt pro učitele. Ke škole patřily dvě zahrady. Obec měla tehdy 94 domů a 562 obyvatel, počet dětí školou povinných byl 120.¹⁸

V Bratřejově měl učitel stanovenou službu. Za každého žáka dostával 30 krejcarů čtvrtletně. Chudí žáci, které určoval fojt a jeho radní, školní poplatek neplatili a uhrazovala je obec ze svých prostředků. Mimo to měl učitel naturální dávky, z obecního majetku užíval dvě pole v obci a obě zahrady patřící škole. Pro svoji potřebu a na vytápění školní učebny dostával dřevo od obce.¹⁹

V revolučním roce 1848 byla 7. září provedena školská reforma, byla stanovena povinná školní docházka od 6 do 12 let věku dítěte, vyučovacím jazykem byl stanoven jazyk mateřský a byly zrušeny naturální dávky učitelů, těm byl stanoven pevný plat vyplácený státem. Zlepšení poměrů ve školství přinesl školský zákon z roku 1868, kde byla školní docházka stanovena jako všeobecná, prodloužena na 8 let (od 6 do 14 let věku dětí). Mimo dosavadní předměty – čtení, psaní a počty byly zavedeny další vyučovací předměty, a to přírodopis, zeměpis a dějepis. Docházka do školy byla v té době velmi špatná, návštěva školy byla považována za maření času, zvláště u děvčat. Děti musely již od útlého mládí pomáhat v hospodářství, ať už při polních pracích, pasení dobytka, ovcí a jejich poklizení, nošení dřeva na topení aj. Z těchto důvodů chodily děti do školy nepravidelně. Do školy bylo v roce 1882 zapsáno 124 žáků, účast na vyučování se pohybovala mezi 50-60%. Budova dřevěné školy naprosto nevyhovovala, přítomné děti se do jedné třídy těžko vměstnaly. Stav byl takový, že jedna čtvrtina žáků seděla v lavicích, polovina na zemi a zbývající čtvrtina

¹⁷Srov. *Bratřejov* [online]. 2002 [cit. 2010-07-29]. Www.bratrejov.wz.cz. Dostupné z WWW: <<http://www.bratrejov.wz.cz/>>.

¹⁸ Srov. IMRÝŠEK, B. *Bratřejov 2007*. Bratřejov: Obec Bratřejov, 2007.

¹⁹ Srov. IMRÝŠEK, B. *Bratřejov 2007*. Bratřejov: Obec Bratřejov, 2007.

musela stát. Rovněž poměry a vztahy v obci byly velmi neutěšené, byly značné rozpory mezi starostou a obecním zastupitelstvem, zejména v otázkách výstavby nové školy. Tento stav byl také důvodem odchodu učitele v roce 1882 a v bratřejovské škole se 6 měsíců neučilo. Školní vyučování bylo obnoveno příchodem nového učitele 10. března 1883, ve stejném roku byl zároveň zvolen nový starosta. To přispělo k uklidnění situace v obci a napomohlo k rozhodnutí o stavbě nové školy. Bylo vybráno několik stavebních míst a komise okresní školní rady rozhodla, aby byla nová škola postavena uprostřed obce.²⁰

Výstavba nové školy byla zahájena výkopovými pracemi 13. května 1885. Tomu předcházelo vypracování plánu stavby, kterým byl pověřen stavitel Mojmír Urbánek ze Vsetína. Plány stavby dodal v červenci 1884, ale byly mu vráceny k přepracování podle požadavků radních, aby když již nová škola se zřizuje, byla zřízena škola dvoutřídní. V kronice se uvádí: „*Nový plán byl i s rozpočtem v únoru 1885 ke schválení předložen. Zároveň podala obec žádost na půjčku 2000 zlatých ze zemských prostředků a o subvenci ke stavbě školní. Obě žádosti zpracoval správce školy J. Kříž, a obě byly Komisi okresní školní rady k vyřízení doporučeny. V době, kdy bylo jednáno o plánech k výstavbě, chystala obec stavivo a již v roce 1882 lámalo se kamení.*“²¹

Škola byla stavěna ze značné části svépomocí občanů. 19. listopadu 1886 byla stavba školní budovy dokončena a předána zástupcům okresní školní rady a obecního zastupitelstva. Mimo dvě učebny, pomocné místnosti byla škola vybavena rozlehlým školním kabinetem. Na školním dvoře byla zřízena letní tělocvična a začala pravidelná výuka tělesné výchovy. V roce 1890 byla škola v Bratřejově povýšena na školu dvoutřídní a byla zřízena žákovská knihovna, do níž občané přispěli 34 svazky knih.²²

Počátkem školního roku 1895 došlo ke změně v délce školního roku, který trval od 1. září do 15. července. Ke zhoršení kvality výuky přispívalo časté střídání učitelů ve škole a školní zázemí postupem času neodpovídalo tehdejšími požadavkům.

²⁰ Srov. IMRÝŠEK, B. *Bratřejov 2007*. Bratřejov: Obec Bratřejov, 2007.

²¹ KRÍŽ, J. *Školní kronika 1866-1940*. Bratřejov: [s. n.], 1940.

²² Srov. KRÍŽ, J. *Školní kronika 1866-1940*. Bratřejov: [s. n.], 1940.

V roce 1907 byla stará dřevěná škola z roku 1822 zbourána a na jejím místě byla postavena hasičská zbrojnice pro hasičský sbor, který byl tohoto roku v obci založen. K velkým změnám došlo v roce 1914 pod vlivem právě vypuklé války, která přerostla ve válku světovou. Místní učitel byl jako záložní důstojník mobilizován a narukoval do války. Při mobilizaci nastoupilo z obce vojenskou službu 82 mužů a dalších 34 bylo odvedeno do konce roku 1914. Počet odvedených v dalších letech nebyl nikde zaznamenán. Dorůstající děti musely při hospodaření nahradit odvedené muže, proto byla školní docházka minimální. V době zemědělských prací do školy nedocházely děti starší 10 let vůbec a z ostatních sotva polovina. V dalším roce došlo k téměř úplnému rozkladu vyučovacího systému, kdy docházka činila pouze 45% ze 156 zapsaných dětí a v zimním období byla docházka minimální, protože děti neměly potřebné zimní oblečení a rodiče je využívali k různým pracím v hospodářství. Po celé období 1. světové války byl systém narušen tak, že se nedá hovořit jako o systémové práci. Navíc v zimě roku 1918 byla škola uzavřena kvůli epidemii spalniček a nedostatku dřeva na vytápění. S výukou se započalo až na jaře, když se oteplilo. V zápětí však školu a široké okolí postihla španělská chřipka, na kterou nejen v Bratřejově zemřela řada občanů všech věkových skupin. Ve druhé polovině roku 1918 válka skončila a 28. října byla vyhlášena Československá republika (dále ČSR). Následky války byly velké a práce ve škole byla velmi obtížná, protože školní mládež během války odvykla jakékoliv kázní a disciplíně. Ve školní kronice se uvádí: *„Polodenní vyučování, stálé zaměstnávání dítek v poli a bez dohledu při dobytku, malá aneb žádná energie matek, všechny ty okolnosti způsobily všeobecnou nekázeň. Taková mládež, jaká z těchto poměrů vyrůstá, bude malou chloubou vlasti. Doufejme, že nastávající mír přinese touženou nápravu i v tomto ohledu.“*²³

V následujících letech po roce 1918 probíhaly ve škole pravidelné slavnosti k různým významným dnům, uskutečňovaly se vzpomínkové akce a pravidelně byl uskutečňován i Dětský den. K těmto příležitostem děti nacvičovaly divadelní hry, jako např. „Pro tatíčka prezidenta“, „O princezně pampelišce“ a jiné. Z výtěžku těchto akcí byla doplňována a rozšiřována školní a učitelská knihovna. V letech 1922-1924

²³ Srov. KRÍŽ, J. *Školní kronika 1866-1940*. Bratřejov: [s. n.], 1940.

bylo provedeno překrytí střechy školy, zakoupeno nové tělovýchovné nářadí, opraven dřevník s chlévem, provedeny opravy a nátěry školních lavic, oken a dveří a zakoupena nová kamna. V té době bylo v obci 133 domů, 750 obyvatel a z toho 181 dětí školou povinných. V roce 1928 byly ve škole provedeny úpravy ke zřízení učebny pro čtvrtou třídu, takže škola měla čtyři učebny, kabinet a cvičnou kuchyni. V lednu 1929 napadlo velké množství sněhu (2 m), byly velké závěje a uhodily mrazy až -31°C , proto již od začátku roku přestaly do školy chodit děti pasekářů a ze vzdálených obydlí.²⁴

V roce 1932 se v plném rozsahu začaly projevovat důsledky hospodářské krize. Zvláště u nemajetných dětí a dělnických rodin. Většina dětí byla podvyživena, únavou z hladu ve škole usínaly a stávaly se apatickými. Proto bylo pro 45 nejchudších žáků započato v zimním období s vydáváním $\frac{1}{4}$ litru mléka denně. Mléko bylo vykupováno od rolníků a odbyt mléka jim byl trvalým příjmem. Náklady na stravování hradila okresní péče o mládež z Vizovic, a taky obec Bratřejov ze svých prostředků. Ta poskytla šesti žákům z nejchudších vrstev ošacení.²⁵

K významným událostem jistě můžeme počítat i zavedení elektrického proudu do školy na jaře roku 1938. Školní rok 1938/1939 byl však citelně poznamenán událostmi, které vedly ke ztrátě národní svobody a rozbití republiky na protektorát Čechy a Morava a na Slovenský stát. Ve dnech mobilizace narukovalo do 2. světové války 31 místních občanů. Mezi tyto občany patřil i místní učitel. Ve školní knihovně proběhla velká revize, řada knih byla označena za nevhodné a odvezena na Okresní úřad do Zlína. I přes těžkou dobu byla obnovena školní studna a opatřena pumpou, vybudována nová opěrná zeď pro školní dvůr, každá učebna byla opatřena třemi svítilny a pro školní potřebu bylo zakoupeno rádio a gramofon. Pro 11 nejchudších žáků byly zakoupeny boty a ošacení. Škola musela být opatřena německo-českým nápisem, ve sklepě musel být upraven protiletický kryt a od třetího ročníku byla zavedena povinná výuka německého jazyku. V té době došlo k omezení rozsahu výchovy k národnímu uvědomění, 1. listopadu 1941 byl vydán zákaz vyučování českého

²⁴ Srov. KRÍŽ, J. *Školní kronika 1866-1940*. Bratřejov: [s. n.], 1940.

²⁵ Srov. IMRÝŠEK, B. *Bratřejov 2007*. Bratřejov: Obec Bratřejov, 2007.

dějepis, české literatury a církevních dějin. Mezi další protičeská okupační opatření můžeme jmenovat zavedení povinného tzv. „arijského pozdravu“ zdviženou pravicí, který však v Bratřejově nebyl respektován. Při zahájení školního roku 1943/1944 byla ve škole zrušena 4. třída a škola zůstala trojtřídní. Po dobu hlavních prázdnin byla budova školy využita jako zařízení dětské ozdravovny pro zlínské děti. Umístění ozdravovny prospělo škole a obci nejen z propagačních důvodů, ale zejména důkladným vyčištěním, dezinfekcí a vymalováním všech prostor. Když 2. světová válka skončila, nastal čas odstranění následků války. K nim patřila i obnova a vybavení zdevastované školy v Bratřejově. Výuka byla opět započata 15. května 1945 bez pokynů a rozkazů, každý učitel pracoval na vlastní pěst, poctivě a svědomitě. Vyučování s sebou však neslo velké potíže, nebyly sešity ani vhodný papír, všechny české učebnice byly za okupace staženy a zlikvidovány. Kabinet školy stejně jako knihovna byly rozkradeny nebo zničeny okupačními vojsky. Díky dobré práci místní školní rady a za pomoci všech občanů byly však potíže odstraňovány a výuka ve škole se rychle dostávala na potřebnou úroveň i kvalitu. Od 15. prosince 1946 do 31. dubna následujícího roku v budově školy probíhala stravovací akce pro všechny žáky, kterým byla vydávána bílá káva, kakao či polévky. Pro děti, jejichž rodiče nevlastnili půdu, byly vydávány masové konzervy. Cílem akce samé, dané vládou, bylo odstranit co nejrychleji následky podvýživy dětí z období války.²⁶

Rok 1948 byl bohatý na události a změny v politice státu, což přineslo změny v organizaci a poslání školství při výuce a formování mládeže. Školní rok 1948/1949 byl ve znamení zavedení základního školského zákona o jednotném školství ČSR. V podmínkách školy v Bratřejově to znamenalo přestavbu organizace školy ze všeobecné školy na školu národní s vyučováním pro 5 postupových ročníků. Byly rovněž zavedeny pravidelné preventivní zdravotní prohlídky všech žáků, zubní prohlídky a očkování proti tuberkulóze. V budově školy bylo nainstalováno zařízení pro vysílání místního rozhlasu.²⁷

²⁶ Srov. KUBÍČEK, J. *Kronika školy 1940-1948*. Bratřejov: [s. n.], 1948.

²⁷ Srov. IMRÝŠEK, B. *Bratřejov 2007*. Bratřejov: Obec Bratřejov, 2007.

Začátkem školního roku 1953/1954 vstoupil v platnost zákon o nové školské soustavě, který stanovil povinnou osmiletou školní docházku pro děti od 6 do 14 let věku. V praxi to znamenalo, že v Bratřejově byla základní škola pro 1. až 5. postupový ročník a od 6. ročníku všichni žáci přecházeli do školy ve Vizovicích. V době změny školské soustavy se započalo s úpravami školy. Byla provedena generální oprava elektroinstalace, vydláždění školního dvora a prostoru před vstupem do školy, byl vybudován chodník mezi vozovkou a školní zahradou, byly vybudovány splachovací záchody a před hlavním vchodem bylo postaveno zábradlí, což výrazně přispělo k bezpečnosti dětí.²⁸

Školní rok 1960/1961 přinesl řadu dalších změn a nových opatření na základě novelizace školského zákona, a to především tím, že byla zavedena povinná devítiletá školní docházka a školy byly rozděleny na 2 stupně. Dosavadní národní škola v Bratřejově se stala „Základní devítiletou školou pro 1. až 5. postupový ročník“, starší děti opět docházely do Vizovic. Podle tohoto rozdělení byly také upraveny učební osnovy. Další významnou událostí bylo rozhodnutí o bezplatném vydávání učebnic a školních potřeb všem žákům. V roce 1963 byly ve školní budově zadaptovány prostory pro mateřskou školu. Od 1. února 1967 došlo ke změně v organizaci vyučování, byly zavedeny volné soboty, kdy se nevyučovalo, a to každý sudý týden. Téhož roku byl oceněn postoj ředitele školy, díky jehož rozhodnému postoji nedošlo k narušení výuky při tzv. „obrodném procesu“ a následné okupaci vlasti vojsky Varšavské smlouvy. Došlo k další organizační změně, v souladu s pracovní dobou byl zaveden pětidenní vyučovací cyklus. Celá škola byla vymalována a v půdním prostoru byl vybudován nový kabinet. V roce 1978/1979 byla provedena generální rekonstrukce celého elektrického vedení, bylo zrušeno lokální vytápění na pevná paliva a zavedeno vytápění elektrickými kamny. Školní rok 1986/1987 byl pro školství v Bratřejově významný především tím, že proběhly oslavy 100 let trvání budovy školy. Oslavy výrazně ovlivnila povodeň, která postihla obec v noci 27. června 1987 a napáchala velké škody. Podle místních občanů neměla podobná velká voda

²⁸ Srov. IMRÝŠEK, B. *Bratřejov 2007*. Bratřejov: Obec Bratřejov, 2007.

pamětníka. V těchto letech se snížil počet žáků ZŠ, což vedlo k tomu, že k 1. září 1989 byla zrušena školní výuka a děti dojížděly do ZŠ v Jasenné.²⁹

Rok 1991 byl pro školu významný tím, že po dvou letech bylo obnoveno vyučování. Učilo se ve dvou dvoutřídkách. Toto všechno bylo umožněno dokončením přestavby školy, proběhla výstavba šaten a byla provedena rekonstrukce umývárny a WC. Zpříjemnění školní výuky pokračovalo výměnou školních lavic za nové, zakoupením dvou klavírů a videopřehrávače s barevnou televizí. Žáci měli možnost ve škole navštěvovat dva zájmové kroužky, a to angličtinu a gymnastiku. Výrazně se zvýšil počet mimoškolních akcí, zejména to byly návštěvy divadelních představení a koncertů, besedy o knihách, myslivosti, o činnosti policie a hasičů atd.³⁰

V roce 2002 vyšel nový zákon, podle něj přecházejí všechny školy a školská zařízení od 1. ledna 2003 na příspěvkové organizace. Také v Bratřejově došlo ke sloučení ZŠ, MŠ a školní jídelny, v jeden právní subjekt. Dá se konstatovat, že vytvoření nové organizace školství prospělo, což se odráží nejen v pedagogické činnosti, ale i ve velkém množství doprovodných akcí, kulturních akcí, zájmových aktivit a tradičních akcí turistického, zábavného, sportovního a soutěživého charakteru. Na výborné úrovni jsou i akce pořádané pro veřejnost.³¹

²⁹ Srov. IMRÝŠEK, B. *Bratřejov 2007*. Bratřejov: Obec Bratřejov, 2007.

³⁰ Srov. IMRÝŠEK, B. *Bratřejov 2007*. Bratřejov: Obec Bratřejov, 2007.

³¹ Srov. IMRÝŠEK, B. *Bratřejov 2007*. Bratřejov: Obec Bratřejov, 2007.

2.2 Materiálně technické zabezpečení

Jednotlivé třídy jsou prostorné, okna jsou opatřena žaluziemi. Vybavení tříd nábytkem je účelné. V obou třídách byly postupně vyměněny staré lavice i židličky za nové. Žáci během vyučování sedí v lavicích pro jednotlivce. Škola má k dispozici několik druhů židliček, aby odpovídaly tělesné stavbě dětí.

Škola je dobře vybavena vhodnými učebnicemi a učebními pomůckami pro výuku především jazyka českého, anglického, matematiky, prvouky, přírodovědy a vlastivědy. Pomůcky jsou podle možnosti průběžně doplňovány a obnovovány. Na méně kvalitní úrovni je technické zázemí pro práci s počítači, které škola získala v rámci projektu Internet do škol (dále INDOŠ) od Ministerstva školství mládeže a tělovýchovy (dále MŠMT) v roce 2003.

K odpočinku a relaxaci dětem slouží stůl pro stolní tenis v I. třídě, který mohou používat během doby strávené ve školní družině. Místnosti, které děti využívají, dávají svým prostorem široké možnosti k všestranným hrám, činnostem a rozvoji jejich osobnosti (dochází jak k fyzickému, tak i psychickému rozvoji).

2.2.1 Objekty zařízení

Součástí zařízení je zahrada, která slouží škole i školce. Děti na ní mohou využít pískoviště, houpačky, průlezky, dřevěný nábytek a altán. Zahrada neslouží jen ke skotačení, ale také k výuce. Nachází se zde hmatová stezka, záhonky pro pěstování zeleniny a ovoce, bylinkový šnek a dětmi vytvořené zimoviště pro ježky poblíž skalky pro ještěrky. Vedle zahrady protéká potok, který poskytuje možnost pozorování mnoha druhů vodních živočichů. Ve spodní části budovy se nachází společná šatna, školní jídelna, kuchyň, mateřská škola a sociální zařízení nejen pro žáky, pedagogy, ale také pro nepedagogické pracovníky. Horní část budovy patří především dětem ze školy, nachází se zde ředitelna, dvě třídy, z nichž jedna je vybavena počítači s připojením na internet a toalety s umývárnami. Školní družina využívá zadní část větší učebny.

Místnost pro výuku tělesné výchovy byla z nedostatku prostor zřízena v kulturním domě, který se nachází přibližně 150 m od školy. K dispozici má zařízení také sportovní hřiště v dolní části obce, které je využíváno v hodinách tělesné výchovy a při činnosti školní družiny.³²

2. 2. 2 Hygienické normy

V zařízení jsou pravidelně prováděny revize a bezpečnostní kontroly, aby vnitřní i venkovní prostory neustále odpovídaly hygienickým a bezpečnostním normám dle platných předpisů. Stará budova školy prošla několika rekonstrukcemi. Roku 2007 proběhla přestavba a modernizace školní jídelny, roku 2009 rekonstrukce veškerých sociálních zařízení včetně umýváren a na rok 2011 je plánována výměna oken, topení a zateplení budovy.³³

2. 2. 3 Zajištění požární ochrany

Každý zaměstnanec a žák ZŠ a MŠ Bratřejov je povinen se chovat tak, aby nezavdal příčinu ke vzniku požáru. Naopak všichni svým chováním přispívají k řádnému plnění úkolů v požární ochraně a jednají podle požárního řádu. Zaměstnanci školy znají funkčnost a umístění hasicích přístrojů v prostorách školy, umístění hydrantů a dalších zdrojů vody, hadic a dalšího hasicího materiálu. Dále zaměstnanci vědí, kde jsou hlavní uzávěry vody, hlavní vypínače a jističe elektrického proudu.³⁴

Dvakrát ročně ve škole probíhá simulovaný poplach. Všichni tedy znají únikové cesty a telefonní čísla hasičského sboru, policie ČR, městské policie a zdravotní záchranné služby. V případě požáru či jiného hromadného ohrožení zdraví žáků proběhne evakuace školy dle evakuačního plánu na shromaždiště před budovou zařízením.

³² KRÁLOVÁ, J.: 21.7.2010 (Bratřejov), rozhovor vedla Pavlína Filgasová.

³³ KRÁLOVÁ, J.: 21.7.2010 (Bratřejov), rozhovor vedla Pavlína Filgasová.

³⁴ Srov. ZŠ A MŠ BRATŘEJOV. *Požární ochrana*. Bratřejov: ZŠ a MŠ Bratřejov, 2010.

2. 3 Stávající systém chodu zařízení

Budova školy je každý všední den otevírána v 7.30 hodin, žáci mohou jít do tříd a připravovat se na vyučování. Na výuku tělesné výchovy a na obědy chodí děti s doprovodem učitele. Během přestávek mezi jednotlivými vyučovacími hodinami nad dětmi vykonává dozor pověřená učitelka. Vyučování končí poslední hodinou v rozvrhu. Žáci odcházejí domů a ve škole se zdržují pouze v případě, že navštěvují školní družinu nebo volitelné kroužky. Ze školní družiny děti vyzvedávají rodiče nebo jiné příbuzné osoby. V případě nevyzvednutí dítěte vychovatelka telefonicky informuje rodiče. Pokud je tento postup bezvýsledný, vychovatelka poučí žáka (o bezpečnosti, dopravní kázni, nejkratší cestě domů atd.) a dohlédne na jeho odchod ze školy. Provoz školy končí v 16.10 hodin.

2. 3. 1 Základní údaje o hospodaření školy

Dne 26. listopadu 2009 proběhla veřejnoprávní kontrola z Obecního úřadu v Bratřejově, jejímž předmětem byla kontrola využití dotací, evidence faktur, kontrola pokladny, kontrola mzdových nákladů, zaúčtování hospodářských operací a evidence majetku. Během kontroly nebyly shledány žádné nedostatky v hospodaření.³⁵

Jako podklad pro zjištění finančního zabezpečení zařízení byla použita poslední výroční zpráva o činnosti školy, za školní rok 2009/2010. Aktuální výroční zpráva za školní rok 2010/2011 v době vytváření projektu ještě nebyla dokončena a nemohly tedy být použity aktuálnější informace.

³⁵ Srov. KRÁLOVÁ, J. *Výroční zpráva o činnosti školy 2009/2010*. Bratřejov: ZŠ a MŠ Bratřejov, 2010.

Tabulka č. 2: Příjmy školy ³⁶

Hospodářský rok 2009	
Celkové příjmy	2 596 949,00
1. od státu	2 196 054,00
2. od obce	400 895,00

Z tabulky příjmů školy za hospodářský rok 2009 lze vyčíst, že z podstatné části zajišťuje chod zařízení stát. Obec se však také každoročně snaží co nejvíce pomoci, ze svého rozpočtu vždy vyčlení nemalou částku na alespoň částečné pokrytí nákladů na provoz školy.

Tabulka č. 3: Výdaje školy ³⁷

Celkové výdaje	
1. investiční výdaje	-
2. neinvestiční výdaje	2 196 054,00
z toho na mzdy pracovníků	1 572 041,00
OON	3 000,00
FKSP	31 441,00
zák. odvody zdrav. a soc. pojištění	550 216,00
Kooperativa	6 405,00
učebnice, učební texty, pomůcky	17 720,00
DVPP – ZŠ 1. stupeň	7 000,00
plavecký výcvik	11 700,00
3. provozní náklady, školné (MŠ, ŠD)	400 895,00

Ve výdajích školy tvoří největší část neinvestiční náklady na mzdy pracovníků. Podstatné procento pak zaujímají s tím spojené základní odvody na zdravotní a sociální pojištění. Za zmínku také stojí výdaje financí zabezpečující provoz celého zařízení, kam spadá elektrika, voda, náklady na topení a internet. Škola nemá žádné investiční výdaje.

³⁶ KRÁLOVÁ, J. *Výroční zpráva o činnosti školy 2009/2010*. Bratřejov: ZŠ a MŠ Bratřejov, 2010.

³⁷ KRÁLOVÁ, J. *Výroční zpráva o činnosti školy 2009/2010*. Bratřejov: ZŠ a MŠ Bratřejov, 2010.

2. 3. 2 Organizační struktura a personální zabezpečení

V současné době má ZŠ a MŠ Bratřejov 7 zaměstnanců – ředitelku školy, učitelku, vychovatelku školní družiny, 2 učitelky mateřské školy, kuchařku vykonávající vedoucí školní jídelny a zároveň účetní, školníci vykonávající i práci pomocné kuchařky. Ředitelka školy je současně třídní učitelkou II. třídy.³⁸

Odbornou kvalifikací ředitelky školy je učitelství všeobecně vzdělávacích předmětů (matematika – základy techniky), praxi na 1. stupni má 20 let. Učitelka I. třídy vystudovala učitelství pro 1. stupeň a její praxe činí 5 let. Vychovatelka školní družiny úspěšně absolvovala učitelství pro mateřské školy a vychovatelství ve výchovných zařízeních. Vychovatelka školní družiny učí v kmenové třídě ředitelky školy výchovy (tělesnou i výtvarnou) a učí také tělesnou výchovu v I. třídě. Působí ve škole již 22 let, může tedy být označena jako kvalitní a zkušená pedagožka. Pedagogické pracovnice mají zájem o svůj odborný růst a rozšíření informací především z pedagogické oblasti. Většina učitelů prošla v posledním období několika kurzy a semináři rozvíjejícími jejich pedagogické a didaktické dovednosti. Všechny pracovnice školy neustále usilují o vytváření partnerských vztahů mezi rodinou a školou. Chovají se a jednájí profesionálním způsobem v souladu se společenskými pravidly, pedagogickými a metodickými zásadami výchovy a vzdělávání.³⁹

Pro práci se žáky je důležité nejen, zda má učitel příslušnou způsobilost k výuce předmětu (někdy je tento atribut příliš zveličován a přeceňován), ale důležitější je především to, jak je učitel komunikativní vůči žákům, rodičům i ostatním pedagogům, zda má schopnost diagnostikovat žáky a motivovat je k činnosti a k učení, udržet neformální kázeň, průběžně se vzdělávat a hodnotit, případně modifikovat svou vlastní práci. V této souvislosti je třeba vyzdvihnout prohlubující se spolupráci učitelů s rodiči (společné akce s rodiči a se žáky, Den otevřených dveří apod.). Mezi učiteli

³⁸ KRÁLOVÁ, J.: 21.7.2010 (Bratřejov), rozhovor vedla Pavlína Filgasová.

³⁹ Srov. ZŠ A MŠ BRATŘEJOV. *Školní vzdělávací program*. Bratřejov: ZŠ a MŠ Bratřejov, 2007.

navzájem, ale i mezi učiteli a vedením školy, panuje důvěra, přátelské vztahy, vzájemná ochota si pomoci a snaha o vytváření příznivého klimatu ve škole.⁴⁰

2. 3. 3 Aktivity a prezentace zařízení na veřejnosti

Ve spolupráci s obcí škola každoročně připravuje Mikulášskou besídku, která zahrnuje předem nacvičené vystoupení dětí z MŠ a Mikulášskou nadílku, Vánoční koncert, Svátek matek a Vítání občánků. Mezi další aktivity pořádané školou patří: Drakiáda, maškarní karneval, školní ples, výtvarné, sportovní a recitační soutěže, Den otevřených dveří pro veřejnost a mnoho dalších aktivit.⁴¹

Mezi výše zmíněné aktivity patří např. každoroční výtvarná soutěž „Co se nám podařilo ve výtvarné výchově“. Žáci do této soutěže vyberou svůj nejlepší výkres za celý školní rok a vytvoří tak školní výstavu výkresů. Ohodnotit školní díla má možnost každý. Na nejúspěšnějšího autora vždy čeká nějaká odměna. Další tradiční výtvarná soutěž má název „Hasiči očima dětí“, zde žáci mohou použít různé výtvarné techniky ke zpracování tématu hasiči. Vyvěšení výkresů probíhá na Velikonoční veselici, do role porotců se staví rodiče a ostatní účastníci zmíněné velikonoční akce. Malou odměnu získá každý zúčastněný výtvarník a pro nejlepší výtvarník je připraven pohár, toto ocenění do rukou autora každoročně předává zástupce Sboru dobrovolných hasičů Bratřejov. Škola dále ve spolupráci s hasiči pořádá Branný den s ukázkami techniky, zásahu při likvidaci požáru a další činnosti hasičů.⁴²

Zařízení se zapojilo do několika veřejných sbírek. Za významnou, z pohledu pedagogů, se dá označit veřejná sbírka pro CPK – CHRPA (Centrum přípravy koní pro hipoterapii), která proběhla 15. června 2005. Zařízení se dále zapojilo 23. prosince 2009 do veřejné sbírky č. MHMP/829165/2009 Fondu Sidus, o.p.s. Výnos byl určen na vybavení dětských zdravotnických zařízení přístroji (určeno pro Pediatrickou kliniku UK 2. LF, Fakultní nemocnici v Motole a Dětskou kliniku Fakultní nemocnice

⁴⁰ Srov. ZŠ A MŠ BRATŘEJOV. *Školní vzdělávací program*. Bratřejov: ZŠ a MŠ Bratřejov, 2007.

⁴¹ KRÁLOVÁ, J.: 21.7.2010 (Bratřejov), rozhovor vedla Pavlína Filgasová.

⁴² Srov. ZŠ A MŠ BRATŘEJOV. *Školní vzdělávací program*. Bratřejov: ZŠ a MŠ Bratřejov, 2007.

Olomouc) a vybavení pro dětské pacienty, aby lépe snášeli pobyt v nemocnici. Výdělek byl určen také pro individuální pacienty při návratu do běžného života.⁴³

Své environmentální zaměření na veřejnosti škola zúročila 24. srpna 2009 v soutěži pod názvem RECYKLOHRANÍ, kde získala diplom Nejaktivnější škola ve Zlínském kraji, která ve školním roce 2008/2009 odevzdala použité baterie a elektrozařízení a aktivně se zúčastnila všech zadaných úkolů. Tato soutěž zaměřená na třídění a recyklaci odpadů rozvíjí vztah dětí k životnímu prostředí formou her, praktických činností a kvízů.⁴⁴

Dalším úspěchem školy bylo 2. místo v ekologické soutěži Dárek pro Zemi probíhající ve Zlínském a Olomouckém kraji. V březnu 2010 se žáci zúčastnili okrskového kola recitační soutěže a získali zde 2. a 3. místo v kategorii 5. ročníků.⁴⁵

2. 3. 4 Spolupráce s rodiči a jinými subjekty

Vedení školy podporuje a vytváří prostor pro vznik a fungování samosprávných orgánů rodičů. Na ZŠ Bratřejov funguje od roku 2005 tříčlenná školská rada. Jednání se pravidelně zúčastňuje i ředitelka školy. Zástupci školské rady jsou seznamováni se záměry školy (konceptce školy), programem výuky (ŠVP), hodnocením žáků (klasifikační řád), s pravidly života školy (školní řád) a ke všem těmto dokumentům se mohou vyjadřovat, vznášet náměty a připomínky. Ve škole jsou organizovány třikrát ročně třídní schůzky s rodiči, na kterých jsou rodiče žáků informováni o prospěchu a chování svých dětí, o důležitých událostech ve škole, o chystaných akcích (výlety, dny otevřených dveří, akce pro žáky, zájezdy aj.). Jednou ročně, většinou během měsíce května, pořádá škola Den otevřených dveří.

⁴³ KRÁLOVÁ, J.: 21.7.2010 (Bratřejov), rozhovor vedla Pavlína Filgasová.

⁴⁴ KRÁLOVÁ, J.: 21.7.2010 (Bratřejov), rozhovor vedla Pavlína Filgasová.

⁴⁵ KRÁLOVÁ, J.: 21.7.2010 (Bratřejov), rozhovor vedla Pavlína Filgasová.

Rodiče, veřejnost a bývalí žáci mají možnost navštívit školu, prohlédnout si její prostory a zúčastnit se dopoledního vyučování jako pozorovatelé.⁴⁶

Spolupráce s obcí je na dobré úrovni. Obec škole pomáhá propagací jejich práce a výsledků školy v místním rozhlase a na obecních nástěnkách. Vzájemná jednání jsou vždy korektní a vstřícná z obou stran. Obec v rámci svých možností vychází škole vstříc, zejména v rozpočtové oblasti. Na druhé straně je třeba konstatovat, že prostředků zejména na údržbu a provoz školy není nikdy dostatek.⁴⁷

Škola velmi úzce spolupracuje s Pedagogicko-psychologickou poradnou Zlín - Louky (dále PPP Zlín – Louky). Zástupce PPP Zlín – Louky dojíždí pravidelně dvakrát ročně do ZŠ a MŠ Bratřejov a přímo v místě školy hledá společně s pedagogy řešení jednotlivých případů souvisejících s vývojovými poruchami učení, s jiným postižením či problémy v chování žáků, sleduje práci s integrovanými dětmi a hodnotí jejich výsledky. Rovněž tím vychází vstříc i rodičům těchto žáků.⁴⁸

Dále škola spolupracuje se spádovou školou ve Vizovicích, se ZŠ a MŠ Pozdřechov a to hlavně v oblasti sportu a tradic, se ZŠ a MŠ Březnice především v oblasti srovnávání úrovně znalostí a vědomostí žáků (srovnávací písemné práce a testy), s MŠ v Uble, s Centrem prevence ve Zlíně, s Poradnou pro ženy, s Ekocentrem Čtyřlístek ve Zlíně, s městským oddělením Policie ve Vizovicích a s Centrem pro rodinu a sociální péči ve Zlíně. Nejvýraznější spolupráce je především s místními spolky a oddíly (myslivci, včelaři, hasiči, fotbalisté).⁴⁹

⁴⁶ Srov. ZŠ A MŠ BRATŘEJOV. *Školní vzdělávací program* Bratřejov: ZŠ a MŠ Bratřejov, 2007.

⁴⁷ KRÁLOVÁ, J.: 21.7.2010 (Bratřejov), rozhovor vedla Pavlína Filgasová.

⁴⁸ Srov. ZŠ A MŠ BRATŘEJOV. *Školní vzdělávací program*. Bratřejov: ZŠ a MŠ Bratřejov, 2007.

⁴⁹ Srov. KRÁLOVÁ, J. *Výroční zpráva o činnosti školy 2009/2010*. Bratřejov: ZŠ a MŠ Bratřejov, 2010.

2. 4 Přehled aktivit ZŠ a MŠ Bratřejov

Smysluplné trávení volného času dětí a mládeže má především vliv na rozvíjení individuálních kvalit osobnosti, dává dětem možnost sebevzdělávání, navazování neformálních sociálních vazeb, uvážení hodnotové orientace, hledání identity a naplňuje potřebu sebevyjádření a seberealizace. ZŠ a MŠ Bratřejov dětem nabízí dobrovolné zájmové, umělecké či sportovní aktivity.

2. 4. 1 Pravidelná činnost

Všechny kroužky a volnočasové aktivity, které ZŠ a MŠ Bratřejov nabízí, jsou personálně zajištěny pedagogy školy a jsou zcela zdarma.

V kroužcích klavír a zobcová flétna se děti přirozeným a nenásilným způsobem seznamují s těmito hudebními nástroji a rozvíjí svůj přirozený smysl pro rytmus a intonaci. Děti jsou během výuky hry na zobcovou flétnu vedeny ke správnému a zdravému dýchání, zároveň je tak podporován rozvoj komunikačních, řečových i jemných motorických schopností. Lekce jsou vedeny tak, aby se prostřídala cvičení zdravého dýchání, rytmická cvičení, zpěv písní, prstová a motorická cvičení směřující k ovládnutí nástrojů. Děti se postupně seznámí s celou škálou hudebních nástrojů a poznají, k čemu je metronom i další hudební pomůcky.

Pokud děti chtějí rozvíjet svůj hudební talent jiným způsobem než hrou na hudební nástroj, tak se mohou aktivně podílet na činnosti pěveckého sboru. Děti se zde učí základním pěveckým dovednostem, zpívají lidové písně, dětské umělé písně a jednoduché dvojhlasy. Každoročně se kroužek zapojuje do akcí pod záštitou obce, připravují Vánoční koncert, vystupují na školním plese atd.

Již 6 let na ZŠ a MŠ Bratřejov funguje přírodovědecký kroužek, který navštěvuje více jak polovina žáků využívající ke své zájmové činnosti především školní zahradu. Tento kroužek je jako celá škola zaměřen především na environmentální výchovu a žáci jsou v něm vedeni ke zdravému životnímu stylu, učí se základům péče

o zvířata a zahradu, což vede k budoucí odpovědnosti za každého svěřeného tvora. Dlouhodobou cílevědomou činností se členům kroužku na pozemku daří vytvářet podmínky pro život stále většího množství živočišných a rostlinných druhů, které společně pozorují a poznávají. K tomu slouží řada her a dalších činností, které jsou v hodinách přírodovědeckého kroužku využívány. Vztah dětí ke školní zahradě je takový, že samy přicházejí s novými nápady a připomínkami.

Pro sportovně založené děti je v nabídce školy Aerobic, jehož cílem je podchycení zájmu dětí o sportovní vyžití a vytvoření jejich základny pro provozování pravidelné kolektivní sportovní aktivity. Děti se zde učí nejenom aerobiku, ale také poznávání těla, vzájemné komunikaci a práci v kolektivu.

Děti se zájmem o techniku získávají informace z této oblasti v Počítačovém kroužku. Záměrem kroužku je získání základních znalostí a dovedností při práci s počítačem a internetem.

2. 4. 2 Projekty a odborná činnost

Některé projekty jsou realizovány v jednotlivých třídách, jiné v rámci celé školy, kdy mohou děti tvořit skupinky nezávisle na tom, do kterého ročníku spadají díky svému věku. Téma projektu volí vyučující podle náplně učiva nebo reagují na aktuální dění ve společnosti.⁵⁰

Dětem prospěšný je projekt „Zdravé zuby“ začleněn do výuky prvouky a přírodovědy. Žáci mají k dispozici pracovní listy, informace o zdravém chrupu a s tím spojenou péčí mohou také získat díky internetové verzi projektu. Víceúrovňový projekt „Voda“ nabízí žákům možnost práce ve skupinkách, vytvořených ze všech ročníků. „Voda“ obnáší plnění zadaných úkolů podle návodu, vytvoření plakátu s výsledky skupinové práce a výtvarnou soutěž „Kapka vody“. Témata, která se týkají vztahů člověka a životního prostředí mohou děti řešit v projektu „Sedm barev duhy“.

⁵⁰ Srov. ZŠ A MŠ BRATŘEJOV. *Školní vzdělávací program*. Bratřejov: ZŠ a MŠ Bratřejov, 2007.

Jednotlivé barvy zastupují problémy, projekt postupuje od osobního a vnitřního pojetí jednotlivců přes vztahy mezi žáky ve třídě a škole až po globální pohled na svět a jeho problémy. Žáci 3., 4. a 5. ročníku mají možnost pracovat na projektu „Autoři dětských knih“. Společnými silami je vybrán oblíbený autor, žáci se seznámí s jeho tvorbou (ukázka knih, čtení úryvků) a vybrané dílo výtvarně zpracují v rámci výtvarné výchovy. Projekt se prolíná do všech předmětů (práce na počítači, hry, kvízy, atd.). Ve spolupráci se ŠJ proběhl ve školním roce 2009/2010 týden mezinárodní zdravé výživy. Děti se aktivně podílely na vzniku jídelníčku a v odpoledních hodinách si mohly vyzkoušet výrobu různých pochutin s kuchařkou. ZŠ a MŠ Bratřejov nenabízí svým žákům pouze projekty, jejichž dění se odehrává ve škole. Zapojením do celorepublikové soutěže „Živá zahrada“ se snaží na školní zahradě pozorovat život především brouků, drobných obojživelníků, savců a ptáků. Snaží se vybudovat skalku pro ještěrky, které žijí v blízkosti školní zahrady. Na podzim vytváří zimoviště pro ježky a v zimě umisťují na zahradu krmítka. Škola pro své žáky ve spolupráci s místními spolky pořádá vlastivědné a přírodovědné exkurze, k nimž také využívá nabídek ekologických středisek.⁵¹ Škola je členem sítě M.R.K.E.V. a MRKVIČKA.

M.R.K.E.V. (metodika a realizace komplexní ekologické výchovy) je dlouhodobým programem Sdružení středisek ekologické výchovy Pavučina (dále SSEV Pavučina), který je realizován od roku 2001. Jeho záměrem je vytvářet funkční systémy školní a mimoškolní EVVO, rozvíjet a podporovat regionální síť pedagogických pracovníků, škol a dalších organizací zabývajících se EVVO, podporovat proces vytváření a realizace školních programů EVVO a v posledních letech i podporovat pedagogické pracovníky při začleňování EVVO jako průřezového tématu do školních vzdělávacích programů.⁵²

Projekt MRKVIČKA – vzdělávací a informační podpora mateřským školám v naplňování environmentální oblasti Dítě a svět Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání realizuje SSEV Pavučina a je projektem dlouhodobým. Jeho realizace začala v roce 2007, a to prostřednictvím členských středisek a v roce

⁵¹ Srov. ZŠ A MŠ BRATŘEJOV. *Školní vzdělávací program*. Bratřejov: ZŠ a MŠ Bratřejov, 2007.

⁵² Srov. *Pavučina - sdružení středisek ekologické výchovy* [online]. 2001 [cit. 2010-11-15]. Www.pavucina-sev.cz. Dostupné z WWW: <<http://www.pavucina-sev.cz/mrkev.htm>>.

2007 zahrnovala vytvoření sítě MŠ se zvýšeným zájmem o environmentální oblast na celorepublikové úrovni, zmapování potřeb MŠ; dále poskytování informační a metodické pomoci MŠ v environmentální oblasti na základě zmapovaných potřeb; zprostředkování vzájemné výměny zkušeností pedagogických pracovníků se zpracováním a realizací environmentální oblasti Dítě a svět v rámci školních vzdělávacích programů.⁵³

Škola v minulosti nikdy nespolupracovala se žádným zařízením mimo hranice České republiky. Ve školním roce 2010/2011 se přihlásila do česko-slovenského projektu "Záložka do knihy spojuje školy", kde jim bude ke spolupráci přidělena slovenská škola stejného typu jako je ta jejich.⁵⁴

2.5 Zhodnocení dosavadního stavu

Tato kapitola je věnována zhodnocení aktuálního stavu ZŠ a MŠ Bratřejov. Hodnocení bylo realizováno pomocí SWOT analýzy zmíněného zařízení. Kapitola tedy poskytuje náhled na kladné a záporné stránky ZŠ a MŠ Bratřejov, její příležitosti a hrozby. Nejprve následuje komentář hodnotící celkový stav zařízení a pro lepší názornost a snadnější orientaci je SWOT analýza také zobrazena v tabulce.

Jednou ze zásadních vizí, kterou by ZŠ a MŠ Bratřejov chtěla v roce 2015 splňovat je větší počet žáků. Nízký počet dětí by mohl způsobit ukončení provozu školy z důvodu nedostatku žáků. Zmíněná vize je úzce spojena s vizí navnadit místní děti, respektive jejich rodiče (ti rozhodují, na kterou školu jejich dítě nastoupí) na různorodou nabídku volnočasových aktivit. Kvalita výuky je srovnatelná s jinými základními školami ve Zlínském kraji, proto je důležité se více zaměřit na rozvoj kroužků, projektů a jednorázových mimoškolních akcí nejen pro děti navštěvující ZŠ a MŠ Bratřejov, ale i pro ostatní děti dojíždějící do jiných škol. Provoz školy je finančně zajišťován převážně ze státního rozpočtu, avšak nezanedbatelnou částkou

⁵³ Srov. Pavučina - sdružení středisek ekologické výchovy [online]. 2001 [cit. 2010-11-15]. [Www.pavucina-sev.cz](http://www.pavucina-sev.cz). Dostupné z WWW: <<http://www.pavucina-sev.cz/mrkvicka.htm>>.

⁵⁴ KRÁLOVÁ, J.: 21.7.2010 (Bratřejov), rozhovor vedla Pavlína Filgasová.

přispívá také obec. Tyto příjmy však pokrývají pouze provoz školy a nedá se z nich zcela hradit modernizace školy, sebevzdělávání pedagogů a jiné neméně důležité potřeby týkající se kvality výuky a příjemného prostředí ve škole. S financemi je také spojena vize zlepšení počítačového zázemí, současná informační technika je sice funkční, ale dosti zastaralá. Pro kvalitní výuku hodin informační techniky a počítačového kroužku je potřeba toto zázemí modernizovat. Neodkladnou vizí do budoucna je i celková modernizace školy, na rok 2011 je plánována výměna střešní krytiny. Během následujících let by měla škola být zateplená, měla by mít nová plastová okna a nové ekologičtější vytápění. Tato celková revitalizace budovy přispěje ke snížení nákladů na provoz školy. Uskutečnitelná je především poslední vidina, a to zapojení se do více ekologických soutěží a projektů. Zájem a nadšení dětí je veliké, to nabízí škole větší zviditelnění a poskytuje možnost přilákání investorů.

Přednosti ZŠ a MŠ Bratřejov jsou hojné. Velice silnou stránkou jsou společné cíle stanovené po dohodě učitelů s rodinami. Tyto vymezené cíle umožňují celkovou a jednotnou podporu žáka. Dá se říci, že výchovné způsoby se v rodině a ve škole příliš neliší. Důležitá je tedy pravidelná spolupráce s rodiči probíhající na třídních schůzkách nebo na akcích pořádaných školou. Na zmíněných akcích škola často spolupracuje s obcí a s ostatními organizacemi. Na výborné úrovni je také vztah mezi učiteli a žáky. Vzájemná důvěra je podstatnou složkou při tvorbě rodinného prostředí školy. Příjemnému školnímu klimatu na síle přidává výborný vzájemný vztah mezi všemi zaměstnanci školy. Téměř každodenní dobrá nálada na pracovišti je přenášena na děti a tím je podpořen jejich zdravý psychický i fyzický vývoj. Další kladnou stránkou školy je nízký počet žáků dovolující individuální přístup ke každému jednotlivci. V rámci spojených ročníků je u žáků podporována kompetence týmové práce a odpovědnosti žáka za řešení konfliktu. Tyto aspekty se projevují minimem kázeňských problémů a SPJ. Ve škole mohou žáci navštěvovat širokou škálu kroužků, během těchto zájmových aktivit a vyučování děti dostávají komplexní zpětnou vazbu - jsou informováni o svých pokrocích a vhodnou formou i o nedostacích. Vědí tedy, v čem jsou šikovni a které vlastnosti či schopnosti mohou zlepšovat. Velikým kladem je zájem a rozvoj žáků i pedagogů v oblasti EVVO. Informace a návyky z této oblasti pozitivně ovlivňují nejen současnost ale i budoucnost dětí. Více si uvědomují odpovědnost svého chování k přírodě a pěstují v sobě návyky zdravého životního stylu.

Evidentní jsou rovněž i nedostatky podstatně ovlivňující vize organizace. Stará budova školy je náročná na provoz z hlediska ekonomické stránky. Tato environmentálně založená škola má ve staré budově nižší možnosti ekologického života. Nové technologie vhodné pro ekologický provoz školy jsou drahé a dotace či granty nepokryjí celou částku potřebnou k prvotnímu pořízení. Nedostatkem je i umístění tělocvičny mimo budovu školy. Tělocvična je vzdálená pouhých 150 m od školy, ale nezbytný přesun dětí absolvují po místní komunikaci (s doprovodem vyučujícího). Dalším nedostatkem jsou již zmíněné zastaralé počítače sloužící k výuce informační techniky a počítačového kroužku. Některé děti mají doma mnohem kvalitnější a výkonnější technické zázemí než ve škole. Zásadní nevýhodou je kolísající, tedy nestabilní a nejistý počet žáků. Tento nedostatek z velké části ovlivňuje zájem či spíše nezájem místních obyvatel o místní školu, zároveň však demografická křivka porodnosti. Protože porodnost a počet nastávajících školou povinných dětí v obci ovlivňuje potenciální počet nových žáků zapsaných do první třídy.

Co se týče příležitostí ZŠ a MŠ Bratřejov, v první řadě můžeme jmenovat spolupráci školy s dalšími zařízeními. Mezi tato zařízení patří zejména základní školy ve Zlínském kraji. Učitelé i děti mají možnost nahlédnout do výchovných procesů jiných zařízení a obohatit tak své zkušenosti. V rámci spolupráce s ostatními školami ZŠ a MŠ Bratřejov pořádá pro děti různorodé soutěže, olympiády a projekty. Realizuje také srovnávací testy. Příležitostí organizace je jejich výjimečný ŠVP zaměřený na EVVO. Škola tento program aplikuje nejen v rámci vyučování, ale zároveň tím ovlivňuje životní styl dětí. Díky nabídce činností zaměřených na EVVO v sobě děti mohou odhalit určité schopnosti, o kterých nevěděli a mohou se dostat k jiným zájmům, ke kterým třeba v minulosti neměli přístup. Tento nevšední ŠVP poskytuje rozšíření informací z oblasti ekologie a zdravého životního stylu. Studenti středních či vysokých škol pedagogického zaměření zde mohou absolvovat praxi a získat rozsáhlejší teoretické i praktické zkušenosti. Škola nabízí příležitost pro své pracovníky v oblasti dalšího vzdělávání. Pedagogický personál může absolvovat různá školení v odvětví pedagogiky, prevence SPJ či výchovy dětí a mládeže. Příležitostí pro veřejnost je účast na volnočasových akcích pořádaných školou. Tyto akce jsou pořádány v průběhu celého roku - školní ples, Vánoční koncert, besídka, Vítání občánků, školní výstavy aj.

Z praktického hlediska je této bratřejovské škole faktickou hrozbou opotřebování budovy školy. Stavbu denně, již řadu, let využívá mnoho lidí, tím pádem dochází k jejímu postupnému chátrání. Mezi nejzávažnější hrozby ve škole však patří nezáměr o zařízení ze strany místních obyvatel. Tento faktor je z provozního hlediska prvořadou hrozbou ovlivňující primárně chod školy. Záporný vliv na školu by měl i nezáměr obce, který by redukoval celkový roční rozpočet školy. Došlo by k omezení akcí pořádaných školou a nižší příjem financí by jistě ovlivnil celkové klima ve škole a tím i kvalitu výuky. Hrozbou ze strany žáků je porušování Školního řádu, který byl sepsán pro bezpečnost dětí a bezproblémový provoz zařízení. Hrozí tedy poškození věcí, vážné poranění nebo ublížení na zdraví jiné osobě. Vědomé či nedomyšlené jednání může být potrestáno napomenutím učitele, snížením známky z chování nebo v krajním případě podmíněným vyloučením.

Tabulka č. 4: SWOT analýza ZŠ a MŠ Bratřejov:

Vize organizace (2015)
<ul style="list-style-type: none"> • Dostatečné množství žáků pro udržení provozu školy. • Zapojení dětí nedocházejících do ZŠ a MŠ Bratřejov do volnočasových akcí této školy. • Dostatečné finanční zajištění chodu zařízení. • Nové vybavení počítačového zázemí. • Revitalizace budovy – plastová okna, zateplení, nová střešní krytina. • Zapojení se do více ekologických projektů.

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • Pravidelná spolupráce s rodiči. • Vzájemná důvěra mezi učiteli a žáky. • Rodinné prostředí školy. • Nízký počet žáků - individuální přístup. • Společné cíle stanovené po dohodě učitelů s rodinami (celková a jednotná podpora žáka). • Podpora kompetence týmové práce a odpovědnosti žáka za řešení konfliktu. • Žáci dostávají komplexní zpětnou vazbu (jsou informováni o svých pokrocích i nedostatcích). • Minimum kázeňských problémů a SPJ. • Spolupráce s obcí a dalšími organizacemi. • Zájem a rozvoj žáků i pedagogů v oblasti EVVO. • Nabídka různorodých kroužků. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zastaralé počítače a jejich problematický provoz. • Stará budova - náročný provoz z hlediska ekonomické stránky a nižší možnosti ekologického života. • Počet žáků na hranici potřebného počtu žáků pro provoz školy. • Tělocvična mimo budovu školy.
Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> • Spolupráce s dalšími zařízeními. • Výjimečný ŠVP zaměřený na EVVO. • Získávání nových zájemců díky kroužkům, exkurzím a projektům. • Možnost praxí pro studenty SŠ a VŠ. • Další vzdělávání pedagogů. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zavření školy kvůli nízkému počtu žáků. • Nezájem ze strany obce – nižší příjem financí. • Chátrání budovy školy. • Porušování Školního řádu ZŠ a MŠ Bratřejov

2. 6 Dotazníkové šetření v Bratřejově

Výše uvedená SWOT analýza bratřejovské školy podává charakteristické údaje o přednostech i nedostatcích tohoto zařízení. Mezi silné stránky ZŠ a MŠ Bratřejov patří nabídka volnočasových aktivit. V rámci zkoumání zájmových činností ve škole bylo zjištěno, že tyto činnosti navštěvují pouze žáci ZŠ a MŠ Bratřejov, nabídka je pestrá, ale chybí zde aktivity zaměřené na ruční práce nebo tradice Valaška. Proto jsme se zaměřili na napravení těchto nedostatků. Během ledna 2011 byl v Bratřejově uskutečněn průzkum, jehož cílem bylo zjistit zájem místní mládeže o nový volnočasový kroužek nazvaný Kurz paličkování. Průzkum byl zrealizován metodou dotazníkového šetření. Mezi místní děti a mládež bylo v Bratřejově rozdáno celkem 50 dotazníků, kde každý dobrovolně odpovídal na krátké otázky.⁵⁵ Odpovědi byly použity jako výchozí podklad základních informací pro následující tvorbu projektu.

Dotazníkové šetření bylo uskutečněno mezi respondenty ve věkovém rozpětí 8-16 let. Ze všech dotazovaných na otázky dobrovolně a ochotně odpovědělo pouze 45 dětí, z toho 39 dívek a 6 chlapců.

Na otázku „*Máš zkušenosti s nějakým druhem ruční práce?*“ odpovědělo kladně 28 dívek a 1 chlapec. Z odpovědí respondentů dále vyplývá, že žádnou zkušenost s ručními pracemi zatím nemá celkem 16 dětí, z toho 11 dívek a 5 chlapců.

Dotaz „*Myslíš, že ruční práce mohou obohatit Tvůj volný čas, popřípadě život?*“ byl kladně zodpovězen 28 dívkami a 1 chlapcem, záporně 4 dívkami a 3 chlapci. Odpověď neví vybralo celkem 9 dětí, z toho 7 dívek a 2 chlapci.

Z dalších odpovědí v dotazníku vyplývá, že pouze 3 dívky slyšely o paličkování a ví co to je, dále 4 dívky o paličkování již slyšely, ale neví co to je. Zbýlých 38 dětí o paličkování doposud neslyšelo (32 dívek a 6 chlapců). Neznalost paličkování byla předvídána, proto za dotazem „*Slyšel (a) jsi někdy o paličkování?*“ následoval krátký popis této činnosti.

⁵⁵ Viz. Příloha č. 2 – Dotazník.

Následující otázka týkající se počtu navštěvovaných kroužků ve volném čase dětí byla v dotazníku pouze doplňující. Bylo zjištěno, že 23 dětí navštěvuje 1 kroužek, z toho 19 dívek a 4 chlapci. Více než 1 kroužek navštěvuje 13 dívek a 2 chlapci. Celkem 7 dívek nenavštěvuje žádný kroužek. Po otázce „Navštěvuješ nějaké kroužky ve svém volném čase?“ byla zmíněna náplň KP, která dětem nastínila to, co by se mohly naučit absolvováním nového kroužku. Na následující dotaz „Měl (a) bys zájem o kroužek paličkování v ZŠ a MŠ Bratřejov?“ odpovědělo kladně 22 respondentů – 21 dívek a 1 chlapec, záporně 7 respondentů, z toho 5 dívek a 2 chlapci. Zbývajících 13 dívek a 3 chlapci odpověděli, že ještě neví. Dále tedy v dotazníkovém šetření pokračovalo 34 dívek a 4 chlapci. Z těchto odpovědí vyplývá, že KP má 22 zjevných a 16 eventuálních uchazečů. Tento počet zájemců je pro otevření kurzu dostatečný.

Z odpovědí na otázky „Ovlivní Tvé rozhodnutí přihlásit se do kurzu skutečnost, že kurz bude probíhat v místní základní škole?“ a „Ovlivní Tvé rozhodnutí přihlásit se do kurzu skutečnost, že kurz bude zdarma?“ vyplývá, že tyto faktory rozhodnutí přihlásit se do kurzu děti ovlivní kladně. Skutečnost, že KP bude probíhat v místní škole, přivítá 30 dívek a 3 chlapci. Zbylé děti, 4 dívky a 1 chlapec, to neovlivní. Bezplatný kurz kladně ohodnotilo 27 dětí, z toho 25 dívek a 2 chlapci. Na zbylých 9 dívek a 2 chlapce tato skutečnost nemá vliv.

Výsledky průzkumu mezi dětmi a mládeží poskytly důležité informace potřebné pro následující kroky vytvoření volnočasové činnosti na ZŠ a MŠ Bratřejov. Návrh inovativní volnočasové aktivity, kurzu paličkování, je podrobně rozpracován ve třetí a současně poslední části projektu.

3 PLÁN ZŘÍZENÍ KURZU PALIČKOVÁNÍ V ZŠ A MŠ BRATŘEJOV

Poslední část projektu se věnuje nápadu vytvoření nového zájmového kroužku pro žáky ZŠ a MŠ Bratřejov, případně ostatní obyvatele této obce. Hlavním cílem tohoto projektu bylo rozšíření pravidelných zájmových činností a zároveň vytvoření nového druhu aktivity, která doposud nebyla v nabídce volnočasových aktivit místní školy.

3.1 Návrh nového zájmového kroužku – kurzu paličkování

Po zvážení všech možností spojených s volnočasovou činností, jsme se rozhodli navrhnout pro ZŠ a MŠ Bratřejov nový zájmový kroužek Kurz paličkování (dále jen KP). Zmíněná činnost se dnes v nabídkách škol a volnočasových zařízeních či klubech téměř nevyskytuje. Tradici krajkářství je však potřeba předat následujícím generacím a zamezit tak celkovému vytrácení tradičních typů ručních prací. Zmíněná činnost jistě přiláká zájemce nejen z řad žáků místní školy, ale i plno ostatních obyvatel různých věkových kategorií.

3.2 Prostory a materiální zabezpečení pro konání KP

ZŠ a MŠ Bratřejov nabízí k výuce paličkování dvě třídy splňující potřebné podmínky. Kapacita jednotlivých tříd je 20 – 25 lidí, což je k výuce KP dostačující. Třídy jsou vybaveny školními lavicemi pro jednotlivce, židlemi a vhodným osvětlením. Pro eventuální požadavek vytvoření nákresů potřebných k procesu paličkování poslouží školní tabule.

3. 2. 1 Potřebné pomůcky

Výše uvedené prostorové a materiální zabezpečení ze strany školního zařízení je plně vyhovující. Každý účastník se ale neobejde bez vlastních pomůcek nezbytných k tvorbě paličkované krajky.

První a nepostradatelnou pomůckou k tvorbě paličkované krajky je válec (v literatuře se také objevuje název herdule⁵⁶), který si podle návodu snadno vytvoří každý sám. Jako podstavec pod válec dobře poslouží proutěný košík, plastová miska nebo dřevěný podstavec vyrobený přímo na míru válce.

Paličky jsou u nás známé ve dvou typech, a to bezplášťkové nebo plášťkové. Oba typy jsou vyráběny pokud možno z tvrdého, nejlépe švestkového, dřeva. Krásné a zdobené paličky patřily dříve k chloubě krajkářky, a tak bývaly často vyřezávány, ozdobeny korálky nebo i malováním. Ve staré Anglii byly paličky zlaté, stříbrné, ale i ze sloních kostí pro bohatší paní a šlechtičny. Paličky můžeme nechat vysoustružit ze dřeva podle nákresu⁵⁷, nebo je zakoupit.⁵⁸

K paličkování nejčastěji používáme umělé, směsové nebo bavlněné háčkovací příze, bavlněné perlovky na vyšívání, lněnou přízi TEXLEN apod. Méně často se používají nitě zlaté a stříbrné, které však dodají např. vánočním ozdobám sváteční nádech. Ke špendlení používáme nerezavějící špendlíky s kovovými hlavičkami, potřebujeme i několik špendlíků se skleněnými hlavičkami na přichycení předlohy k válci. V základní výbavě krajkářky dále nesmí chybět nůžky (nejvhodnější jsou z manikúry), tenký háček (číslo 6-10 podle síly příze), papír na předkreslení vzorů (můžeme mít předtištěnou předlohu, tzv. podvinek), tvrdý papír na podložení předlohy, průsvitný celofán na překrytí předlohy a silně tužící lak na vlasy nebo syntetický škrob na konečné škrobení krajky.

⁵⁶ PROŠKOVÁ, I. *Krajkářství*. Praha: Grada, 2004.

⁵⁷ Viz. Příloha č. 3 – Nákres předlohy pro soustružení paličky.

⁵⁸ Srov. *Paličkování* [online]. 2006 [cit. 2010-12-19]. Www.palickovani.eu. Dostupné z WWW: <<http://www.palickovani.eu/jak-na-to/co-krajkarka-potrebuje>>.

3.3 Financování KP

Kurz paličkování bude financován z rozpočtu ZŠ a MŠ Bratřejov. Pokud nebude vyučující kurzu pedagogem školy, podepíše se školou dohodu o provedení práce. Patříčná peněžní odměna bude vyplácena měsíčně. Výplata lektora KP by se pohybovala v rozmezí 60 až 90 Kč za hodinu. Předpokládáme-li, že KP bude probíhat jednou za týden (90 minut), vyučující dostane 270 až 405 Kč/měsíc. Náklady na pořízení jednoho výtisku publikace⁵⁹ pro přihlášené do KP jsou přibližně 50 Kč.

Pomůcky potřebné k samotné tvorbě paličkované krajky si budou hradit účastníci kurzu. Nákup těchto pomůcek by se měl pohybovat okolo částky 500 Kč. Pro lepší představu cen jednotlivých pomůcek můžete nahlédnout do následující tabulky.

Tabulka č. 5: Průměrné ceny pomůcek

POMŮCKA	PRŮMĚRNÁ CENA
Palička (10ks) ⁶⁰	150 Kč
Válec (1 ks) ⁶¹	50 Kč
Podstavec (1ks) ⁶²	50 – 150 Kč
Příze (1ks)	20 Kč
Nůžky (1ks)	50 Kč
Špendlíky (1 balení)	40 Kč
Celofán (1 arch 60 x 70 cm)	7 Kč
Tvrký papír (1 arch A4)	1 Kč
Háček (1ks)	25 Kč
Silně tužící lak na vlasy (1000 ml)	100 Kč
CELKOVÁ CENA	493 – 543 Kč

⁵⁹ publikace ke KP = podkladový materiál pro výuku paličkování pro začátečníky

⁶⁰ k paličkování je potřeba minimálně 5 párů paliček (150 Kč)

⁶¹ válec vyrobíme z plátna (30 Kč) a pilin (20 Kč)

⁶² cena se odvíjí od zvolené formy podstavce

3.4 Organizace KP

Kurz paličkování je rozvržen na jednu lekci týdně po celý školní rok, tedy od září do června. Den a hodina se přizpůsobí vyučující/mu, časovým možnostem zařízení a převážné většině uchazečů o KP. Každá lekce trvá 90 minut. KP bude pod vedením jedné vyučující a do kurzu se může přihlásit maximálně 20 uchazečů. Podmínkou není, aby zájemci byly žáky základní školy v Bratřejově.

3.5 Lektor KP

Většina rodičů se zajímá o správnou výchovu svých dětí. Výchova dětí však neleží pouze na bedrech rodičů, ale osobnostní charakteristiku a částečně i povahové rysy dětí dále ovlivňují také pedagogové ve výchovně vzdělávacím procesu během školního vyučování a v neposlední řadě také vedoucí volnočasových aktivit.

Když hovoříme o vyučujícím KP, je jím míněna odborně kvalifikovaná osoba v dané oblasti. Následující odstavce tedy profilují potřebné osobnostní vlastnosti a odborné zkušenosti, jež jsou žádoucí pro jeho způsobilost.

Ve skutečnosti musí kompetentní lektor KP slučovat více povahových vlastností: odbornou znalost výše zmíněného typu ruční práce, dostatečnou inteligenci, otevřenost a flexibilitu, přirozenou autoritu, emotivní zaměření, efektivní komunikaci, optimismus, pochopení a nesmí chybět dostatek životní energie. Vyučující by se měl vyhnout: *„Tak zvané demokratické, liberální nebo osvobozující výchově, která odmítá učit děti morálním hodnotám, dokud nebudou dost staré, aby si vytvořily svůj vlastní hodnotový systém.“*⁶³ Lidé své morální hodnoty získávají vědomě i nevědomě. Proto je dobré morálním návykům děti učit, než pouze reagovat na jejich chování. Je důležité, aby děti nežily jen ve vlastním světě, ale dokázaly se kolem sebe rozhlédnout. Jako obvykle je nejlepším učitelem vlastní příklad.⁶⁴

⁶³ EYROVI, L. a R. *Jak naučit děti hodnotám*. Praha: Portál, 2000.

⁶⁴ Srov. EYROVI, L. a R. *Jak naučit děti hodnotám*. Praha: Portál, 2000.

Při paličkování se ruce nezastaví, to však není důvod k mlčení. Hodiny KP přímo vybízejí k povídání, řečovým hrám, hádankám či získávání nových informací od ostatních. Vyučující může čas využít k různému odměňování a oceňování, které hraje při posilování dobrého chování důležitou roli. Může se jednat o slovní pochvalu, jednoduchý diplom nebo papírovou medaili, čímž je oceněno mimořádné úsilí. Děti mají velmi rády odměny své práce a chování. Různá ocenění navíc slouží jako vynikající motivace pro následujících hodiny.⁶⁵

Přátelskou atmosféru, klid a pohodu vytvoří osobnost pedagoga. Hodiny KP může navíc zpříjemnit hudba, na které by se však měla shodnout většina, proto je vhodné vybírat ji společně. Děti se tak naučí vzájemné toleranci a kompromisům. Pedagog by měl dát dětem i možnost samostatné volby a projevu své individuality. Tyto možnosti dětem může vyučující dopřát výběrem předem tištěné paličkované předlohy, tvorbou vlastního motivu nebo výběrem barvy příze pro zvolený podvinek.

Lektor KP by měl výuku vést s odhodlaností a se zaujetím pro danou věc. Nesmí mu chybět schopnost ovládat základní principy paličkovaných vazeb i celého procesu paličkování, jak teoreticky, tak prakticky. Jako v každé jiné oblasti, tak i v paličkování by se lektor měl neustále zdokonalovat, může vymýšlet různé obměny vazeb a navrhopvat nové náměty paličkovacích předloh. Vyučující KP potřebuje mít specifické znalosti, které mohou být předmětem jeho sebevzdělávání. Sebevzdělávání by mělo vycházet z vnitřních potřeb a vyučující by měl tyto potřeby podpořit také u všech jednotlivců, kteří budou v KP pod jeho vedením.

Na závěr je důležité zmínit, že by lektor KP měl být dobrým organizátorem. Stanovené cíle pro jednotlivé hodiny i celý kurz by měl během školního roku dodržovat. Každý účastník tak z kurzu odejde s několika vlastními výtvary, novými přáteli a příjemně stráveným časem.

⁶⁵ Srov. EYROVI, L. a R. *Jak naučit děti hodnotám*. Praha: Portál, 2000.

3. 6 Náplň KP

Tento kurz se bude snažit srozumitelnou formou poskytnout základní informace o krajkářské technice paličkování. Účastníci kurzu si vytvoří válec potřebný k práci, naučí se ovládat základní vazby paličkované krajky a během času stráveného na jednotlivých lekcích si vytvoří několik vlastních výrobků, které jim jistě přinesou potěšení.

3. 7 Struktura jednotlivých lekcí a jejich zaměření

Jednotlivé lekce mají téměř shodnou organizační strukturu. Na začátku budou účastníci informováni o tom, co se bude v dané hodině odehrávat a případně získají nové poznatky ze světa krajky a ručních prací (přibližně 15 minut). Po úvodní části hodiny následuje hlavní téma. Tato část, trvající přibližně 60 minut, je věnována učení nových technik paličkování střídavě s jejich procvičováním. Zbývajících 15 minut je vyhrazeno závěrečné části, která je určena případným otázkám k uplynulé či následující lekci, zpětné vazbě pro vyučující a nezbytnému úklidu vlastních pomůcek i celé třídy.

S každou lekcí se účastníci ponoří hlouběji do umění paličkování. Jednotlivé lekce po sobě následují podle předem určeného časové harmonogramu⁶⁶. Tento časový plán je vytvořen tak, aby byl po skončení KP každý absolvent schopen celého procesu tvorby paličkované krajky.

⁶⁶ Viz. Příloha č. 4 - Roční plán Kurzu paličkování na ZŠ a MŠ Bratřejov.

3. 7. 1 Úvodní setkání

Každý, kdo se přihlásí do KP bude včas informován o přesném dni a hodině úvodního setkání. Během tohoto prvního shromáždění celého kurzu budou přihlášeným předány podstatné informace o průběhu celého kurzu, základní údaje o KP jim poskytl informační leták. Dále budou zodpovězeny eventuální dotazy a vyslechnuty nápady a připomínky ke KP ze strany přihlášených. Ke konci tohoto prvotního setkání všichni obdrží publikaci, která vznikla v návaznosti na tento projekt a je přímo určena do rukou všech začátečníků.

3. 7. 2 Tvorba válce

K tvorbě válce budeme potřebovat dva druhy látek. První musí být pevnější, protože se plní pilinami nebo senem. Nejčastěji se používá pevné plátno nebo sypkovina. Druhá látka je slabší a lehce pratelná. Dále potřebujeme dva kruhy vystřižené z tvrdého papíru nebo kartonu o průměru 18 cm, 1 m bavlněné šňůrky o průměru 0,5 cm a přibližně 2 kg jemných suchých dřevěných pilin.

Na válec dlouhý 30 cm s průměrem 18 cm vystříhneme z pevnější látky obdélník 62 x 38 cm a dva kruhy s průměrem 20 cm. Z jednoho kruhu a obdélníku ušijeme vak, na druhém konci ušijeme tunel a navlékneme do něho šňůrku. Na dno vaku položíme kruh s průměrem 18 cm, který vystříhneme z tvrdého papíru a do vaku důkladně namačkáme piliny asi 3 cm od horního okraje. Přiložíme druhý tvrdý kruh, zatáhneme a zavážeme šňůrku. Válec uzavřeme druhým kruhem z plátna, který přišijeme rukou. Z pracího materiálu ušijeme ještě povlak: Vystříhneme obdélník 65 x 42 cm, delší konce přišijeme k sobě a na zbylých koncích vytvoříme tunel, do kterého natáhneme šňůrku. Hotový povlak natáhneme na válec, na koncích zatáhneme a zavážeme šňůrky. Válec musí být tvrdý, aby v něm špendlíky dobře držely. Proto ho občas doplníme pilinami.

3. 7. 3 Namotávání příze na paličku

Do pravé ruky uchopíme paličku, držíme ji svisle, hlavička směřuje nahoru. Levou rukou přízi položíme na paličku z vrchní strany a postupně ji namotáváme točením paličky směrem doprava. Od rukojeti po hlavičku a zpět vždy v jedné vrstvě do potřebné délky. Příze musí být na paličce rozložena rovnoměrně. Nakonec přízi zajistíme speciální smyčkou, aby se samovolně neodvívěla.

Paličku držíme v pravé ruce. Konec nitě ovineme kolem ukazováku levé ruky (Obrázek č. 2: Namotávání příze na paličku - 1) a do vytvořené smyčky zdola vsuneme hlavičku paličky (Obrázek č. 2: Namotávání příze na paličku – 2), palec vytáhneme a zatažením příze je speciální smyčka hotová (Obrázek č. 2: Namotávání příze na paličku – 3). Když chceme přízi na paličce prodloužit, levou rukou napneme přízi a pravou rukou otáčíme paličkou doleva. Po dosažení potřebné délky paličkou lehce trhneme doprava a smyčka se stáhne.⁶⁷

Obrázek č. 2: Namotávání příze na paličku (1-3)

⁶⁷ Viz. Obrázek č. 2: Namotávání příze na paličku.

3. 7. 4 Kreslení vzorů

Paličkováním můžeme vytvořit překrásné krajky k ozdobě oděvů nebo bytových doplňků, ale také jakýkoli abstraktní motiv či oblíbený obrázek. Inspiraci naleznete v Příloze č. 5 - Podvinky na paličkování.

Vzory kreslíme tužkou na obyčejný papír, který pro zpevnění podložíme tvrdým papírem. Přes takto nachystaný podvinek přeložíme celofán, jehož přečnávající okraje založíme přes okraje podvinku. Celofán slouží k tomu, aby se krajka neumazala od tužky. Připravenou předlohu přišpendlíme na válec špendlíky s větší skleněnou hlavičkou.

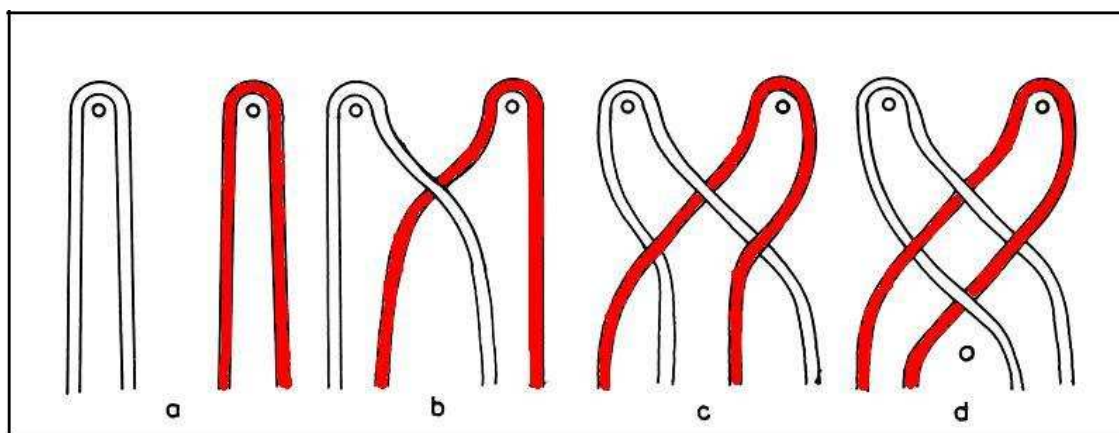
3. 7. 5 Výuka řetízku

Prvním z používaných druhů řetízkové vazby je jednopárový řetízek. Ten je tvořen pouze z jednoho páru paliček tak, že nitě navzájem kroutíme. Pravou nit přeložíme nad levou, to se opakuje do potřebné délky. Kroucení nití však provádíme jen do té doby, dokud je dobře rozeznatelná struktura obou nití. Kroucení tedy nesmí být ani příliš volné, ani příliš husté.

Druhým a častěji používaným typem řetízku je dvoupárový řetízek. Tato vazba má v paličkových krajkách široké uplatnění nejen jako samostatná vazba, ale i v kombinaci s ostatními vazbami. Při paličkování dvoupárového řetízku pověsíme na dva špendlíky dva páry paliček - jeden špendlík = jeden pár paliček (obrázek a), každý pár navineme jinou barvou. Barevné rozlišení je vhodné především pro začátečníky, snadněji tak rozliší jednotlivé páry a lépe rozpoznají chyby ve vazbě. Do každé ruky uchopíme jeden pár paliček a pravou paličku přeložíme přes levou (obrázek b = přeložení) a dvě střední paličky vyměníme tak, že levou paličku přeložíme do pravé ruky přes pravou paličku shora a pravou paličku do levé ruky pod levou paličkou (obrázek c = překřížení). Tyto dva úkony opakujeme do potřebné délky. Do vyznačených bodů zapichujeme špendlíky, před zapíchnutím špendlíků roztažením párů do stran dvoupárový pletenec zpevníme (obrázek d). Tyto dva úkony nacvičíme pečlivě, neboť tvoří základ paličkování. Délku nitě na paličkách podle potřeby

prodlužujeme, měli bychom mít na všech paličkách přibližně stejnou délku nitě, asi 10-15 cm.

Obrázek č. 1: Kreslený postup řetízkové vazby:

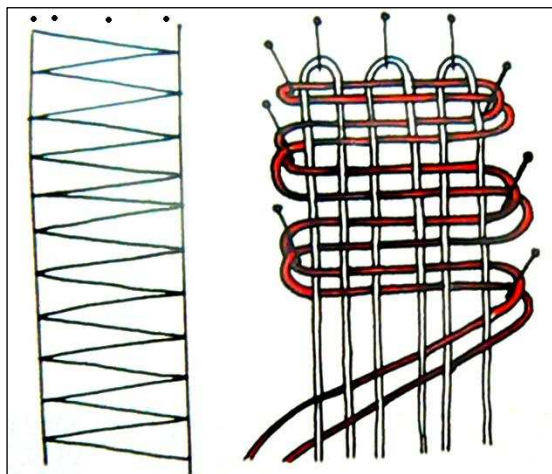
3. 7. 6 Plátýnková vazba

Základní postup plátýnkové vazby vychází z jednotlivých kroků tvorby řetízku, jehož postup je výše popsán i názorně zobrazen.

Do připravené předlohy zapíchneme 4 špendlíky, na něž pověsíme 4 páry paliček, 3 z nich navineme světlou přízí – budou to osnovní páry. Na první špendlík zleva pověsíme ještě 1 pár paliček navinutých tmavší nití – vodící pár, který bude krajkou procházet vodorovně zleva doprava a zpět. Na vodící pár navineme víc příze, na osnovní páry stačí méně. Barevné rozlišení jednotlivých párů je užitečné hlavně na začátku nácviku, aby se nepletly jednotlivé páry. Vodící pár uchopíme do levé ruky, první osnovní pár do pravé ruky a děláme úkony, které jsme se naučili u pletence: překřížit, přeložit, překřížit. Vodící pár se dostal do pravé ruky. Paličky z levé ruky dáme na stranu (můžeme je pověsit na jeden větší špendlík) a vodící pár přeložíme zpět do levé ruky. Do pravé ruky chytíme následující osnovní pár a uděláme stejné úkony jako s prvním párem: překřížit, přeložit, překřížit a tak pokračujeme do konce řady,

kde zašpendlíme⁶⁸ a pokračujeme zprava doleva. Nyní vodící pár chytíme do pravé ruky, první osnovní pár do levé ruky a uděláme plátýnkovou vazbu: překřížit, přeložit, překřížit. Osnovní pár z pravé ruky dáme na stranu, vodící pár dáme zpět do pravé ruky, do levé ruky chytíme další osnovní pár a pokračujeme do konce řady. Je zcela jedno, zda vodící pár přechází zleva doprava nebo zprava doleva, přeložení a překřížení děláme pořád stejně a stejným směrem. Při práci dbáme na to, abychom paličky kladli vždy hezky vedle sebe, a paličky rovnoměrně utahujeme, aby krajka byla pevná a pravidelná.

Obrázek č. 2: Kreslená předloha a postup plátýnkové vazby

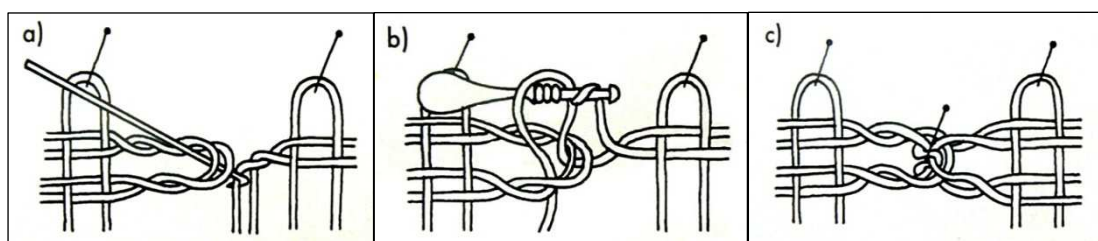
3. 7. 7 Spojování dvou pásů pomocí háčku

Jestliže paličkujeme krajku, na které jsou podle předlohy spoje, musíme si na vyznačených místech paličkováním přichystat spojky. Tuto zručnost se nejlépe naučíme na dvou rovných pásech. Paličkujeme tedy klasickým způsobem pás plátýnkovou vazbou. Když se dostaneme k vyznačenému místu spoje, vedeme vodící pár na stranu a přeložíme ho čtyřikrát kolem špendlíku, vytvoří se spojka z jednopárového řetízku.

⁶⁸ zašpendlit = zapíchnout špendlík trochu shora a ze strany

Druhý pás paličkujeme podobně, avšak s tím rozdílem, že práci začínáme z opačného okraje. Pokud se opět dostaneme na vyznačené místo spoje, vodící pár přeložíme dvakrát. Z prvního pásu v místě budoucího spoje vytáhneme špendlík, a do oka zapíchneme háček, s jehož pomocí přetáhneme jednu nit z vodícího páru druhého pásu (Obrázek č. 3 a). Do vzniklé smyčky vložíme druhou paličku vodícího páru druhého pásu (Obrázek č. 3 b). Niti důkladně zatáhneme, vodící pár znovu dvakrát přeložíme a pokračujeme v práci (Obrázek č. 3c).

Obrázek č. 3: Kreslený postup spojování dvou pásů pomocí háčku (a-c)

3. 7. 8 Tvarování paličkové krajky do oblouku

Paličkujeme pás s plátýnkovou vazbou a chceme vytvořit oblouk podle předlohy. Na pásu musíme rozpoznat vnější a vnitřní oblouk. Vnější oblouk je po vypaličkování delší a řidší, vnitřní je kratší a hustší. Ohýbání vzniká tak, že ve vnitřní části obloučku zapichujeme špendlíky hustěji než na jeho vnější straně.

Překládání (překrucování) okrajových pásů rovněž přizpůsobíme obloučku, na vnější straně obloučku překládáme okrajový pár několikrát, uvnitř můžeme překládání zcela vynechat. U ostrých zatáček obloučky tvarujeme několika způsoby:

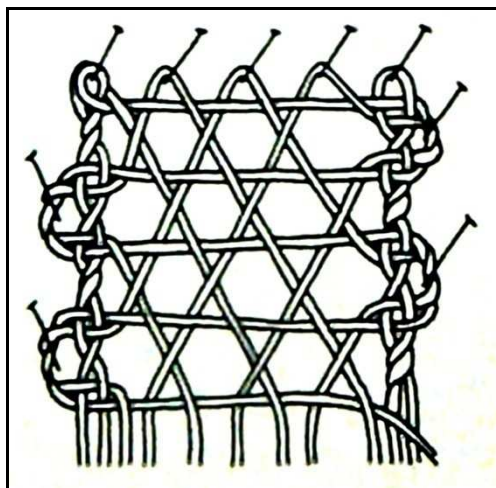
- I. S vodícím párem nezapleteme všechny osnovní páry, ale v každé druhé řadě vynecháme vnitřní okrajový pár.
- II. U značky odložíme vnitřní okrajový pár na stranu a dále pokračujeme se čtyřmi osnovními páry. U obloučku zapichujeme špendlíky téměř do jednoho bodu nebo jen o kousíček dál. Po otáčce o 180 stupňů znovu do práce zapojíme odložený vnitřní pár, vznikne tak malé oko.

- III. Tento způsob je podobný předchozímu. Odložíme vnitřní pár na stranu a předposlední i vodící pár střídáme jako při paličkování rovného okraje, tj. špendlíky zapichujeme za dva páry. Vytvoří se větší oko s pevným, hladkým okrajem. Styčné body pásu spojujeme průběžně háčkem.

3. 7. 9 Polohod

Při paličkování polohodové vazby vycházíme z jednotlivých kroků vazby řetízku. Na pět špendlíků pověsíme pět párů paliček. Pro lepší názornost na první špendlík pověsíme pár s jinou barvou příze. Při této vazbě nemáme vodící pár, pouze jedna nit z prvního páru prochází krajkou vodorovně. Ostatní postupují šikmo. Polohodová vazba je vzdušná, avšak málo pevná, proto ji vypracujeme s pevným okrajem: plný záplet uděláme před okrajovým zašpendlením i po zašpendlení. Vnitřní páry tvoří nedokončenou plátýnkovou vazbu: pouze přeložit, překřížit.

Obrázek č. 4: Polohodová vazba

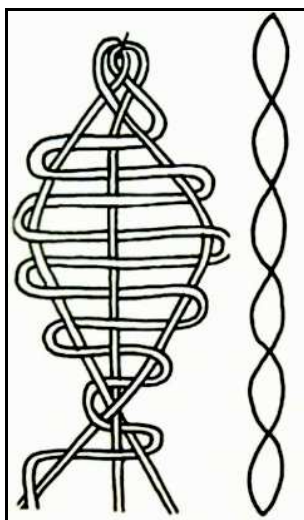

3. 7. 10 Lístičky

Další a poměrně často používanou formou paličkované krajky jsou lístičky. Tento tvar však většinou používáme na přizdobení nebo k odlišení některých částí krajky, samostatně pomocí něj krajky netvoříme. Lístičky jsou jedním z nejsložitějších vzorů.

Při tvorbě lístičků pověsíme na jeden špendlík dva páry paliček. Páry jednou zapleteme a tři paličky pomocí špendlíků rozložíme tak, abychom tvarovali lístiček (slzičku). Čtvrtou paličkou proplétáme tři nitě tak hustě, aby je nebylo vidět. Ke konci lístičku vzdálenost paliček zmenšujeme, tím lístiček postupně rozšiřujeme a zužujeme. Krajiní paličky musíme držet stále v jednom úhlu. Nakonec pomocné špendlíky vytáhneme. Opět zapíchneme špendlík, zapleteme a pokračujeme ve vyplétání dalšího lístičku.

Obrázek č. 5: Kreslený postup tvorby lístičku

3. 7. 11 Dokončovací práce

Při zakončení rovné krajky odstříhneme přízi asi 15 cm od konce a každý pár dvakrát zauzlujeme. Podle potřeby krajku zapošijeme a přebytečnou přízi odstříhneme. Krajku, jejíž konce se setkají, zakončíme tak, že přízi odstříhneme rovněž asi 15 cm dlouhou a protilehlé póly spojíme háčkem, přízi dvakrát zauzlujeme, podle potřeby zapošijeme a přebytečnou přízi odstříhneme. Krajku paličkujeme z rubu, proto všechny uzly musejí být na této straně.

Hotové krajky je nutné naškrobit. Nejsnadněji můžeme práci naškrobit řídkým syntetickým škrobem, který nastříkáme nebo natřeme na hotovou krajku. Zaschlý škrob však může na krajce zanechat nehezke stopy, proto doporučujeme vhodnější a snazší variantu. Nastříkáním silně tužícího laku na vlasy můžeme naškrobit různé dekorace na stěnu, květiny do vlasů nebo na šaty, atd. Krajku necháme důsledně uschnout na válci. Pro urychlení škrobícího procesu můžeme válec položit krajkou směrem na ústřední topení, které raději pokryjeme čistou látkou.

Celou práci dokončíme odšpendlením, které provedeme povytáhnutím špendlíků, jimiž je předloha připevněna. Uchopíme roh podvinku a pomalým tahem ji odtrhneme i s hotovou krajkou. Potom už špendlíky snadno odstraníme. Můžeme také zvolit postupné odstraňování jednotlivých špendlíků, čímž zamezíme poškození krajky.

3. 8 Propagace KP

O možnosti navštěvovat kurz paličkování budou děti a mládež informováni v místním a školním rozhlase. Propagaci dále zajistí nástěnky před Obecním úřadem Bratřejov a ve škole budou vyvěšeny informační letáky⁶⁹. Závazné přihlášky⁷⁰ si zájemci budou moci vyzvednout v ředitelně základní školy.

⁶⁹ Viz. Příloha č. 6 - Leták KP.

⁷⁰ Viz. Příloha č. 7 – Přihláška do KP.

3.9 Shrnutí

Návrh zřízení kurzu paličkování vznikl na základě předchozího zhodnocení aktuálního stavu ZŠ a MŠ Bratřejov. Je zřejmé, že v místní škole chybí kroužek zaměřený na ruční práce a tradice Valašska. Proto jsme zvolili variantu spojení těchto dvou faktorů a spojili je v jeden celek, a tím vznikl návrh kurzu paličkování. Z výsledků dotazníkového šetření, které proběhlo v lednu 2011, vyplývá, že o navrhovaný kurz žáci školy i místní děti jeví zájem. Na základě tohoto zjištění pak byl vytvořen detailní návrh projektu KP včetně všech neodmyslitelných náležitostí, popsanych právě v této části projektu. Tato třetí kapitola obsahuje praktické poznatky nezbytné pro vlastní realizaci kurzu a také poskytuje možnost seznámit se s náplní celého kurzu paličkování. Konkrétně prezentuje to, co by se studenti v kurzu naučili, jaké pomůcky by k tvorbě paličkované krajky potřebovali, nabízí kompletní návod pro vedení celoročního kurzu paličkování.

Tato třetí část projektu tedy může být použita budoucími lektory jako podklad pro jejich práci v případě, že se rozhodnou tento projekt využít a vést KP. Jejich žákům může být nabídnuta k výrobě paličkované krajky publikace, která vznikla v souvislosti s tvorbou projektu Zřízení kroužku paličkování v rámci zachování tradic Valašska. Cílem této publikace bylo seskupit návody k postupům jednotlivých vazeb, doplnit je názornými ilustračními obrázky a poskytnout tak začátečníkům vhodný studijní materiál. Jestliže do publikace nahlédne zkušená paličkářka, nalezne v ní spoustu inspirativních předloh pro svou práci.

ZÁVĚR

Hlavní myšlenka celého projektu je patrná již z jeho názvu Zřízení kroužku paličkování v rámci zachování tradic Valašska. Kroužek paličkování byl navržen pro konkrétní zařízení, ZŠ a MŠ Bratřejov, bylo tedy nezbytné nejprve čtenáři poskytnout informace o zmíněném zařízení, kde by měl být nový kroužek realizován.

Cílem celého projektu bylo v první řadě vytvořit pro dané zařízení takový inovativní návrh, který by nejvíce odpovídal potřebám místních dětí, mládeže a případně i dospělým. Pro tyto důvody bylo třeba podrobně prozkoumat prostředí tamější školy, pochopit systém vzdělávacích postupů pedagogů a samozřejmě bylo i poznání nabízených volnočasových činností, v současné době již ve škole fungujících. Jako hodnotící prvek současného stavu zařízení nám posloužila SWOT analýza. Aby měl projekt v budoucnosti šanci na uplatnění v praxi, při jeho návrhu jsme vycházeli právě z údajů této SWOT analýzy.

ZŠ a MŠ Bratřejov nabízel již před vytvořením tohoto projektu rozsáhlou nabídku zájmových kroužků. Po důkladném zhodnocení se ve volnočasové činnosti školy našel nedostatek. Onou skulinou je nabídka kroužků pouze pro děti navštěvující místní školu. Po konzultaci s pedagogy působícími v této škole jsme se rozhodli vytvořit návrh Kurzu paličkování. Prostřednictvím dotazníkového šetření byl zjištěn pozitivní zájem o tento zájmový kroužek u místních dětí a mládeže.

Předkládáme takový návrh na inovaci, který je z hlediska možností školy a zájmu ze strany potenciálních účastníků snadno realizovatelný. Během tvorby tohoto bakalářského projektu se neobjevily žádné nežádoucí faktory, které by ovlivnily vytváření navrhované inovativní činnosti. Proto snad projekt v budoucnu přesáhne rámec elektronické či papírové podoby a dosáhne svého záměru.

Nic by tedy nemělo bránit tomu, aby byl Kurz paličkování na ZŠ a MŠ Bratřejov zahájen v září 2011. Pokud se tak stane, pak tento bakalářský projekt naplní svůj smysl. Takové zjištění by pro nás bylo nepochybně velice příjemné.

POUŽITÉ ZDROJE

Literatura:

PÁVKOVÁ, J. *Pedagogika volného času*. Praha: Portál, 2002. 239 s. ISBN 8071787116.

IMRÝŠEK, B. *Bratřejov 2007*. Bratřejov: Obec Bratřejov, 2007.

KŘÍŽ, J. *Školní kronika 1866-1940*. Bratřejov: [s. n.], 1940.

KUBÍČEK, J. *Kronika školy 1940-1948*. Bratřejov: [s. n.], 1948.

EYROVI, L. a R. *Jak naučit děti hodnotám*. Praha: Portál, 2000. 156 s. ISBN 80-7178-360-9.

PROŠKOVÁ, I. *Ručně paličkovaná krajka*. 6., přeprac. vyd. Praha: Grada, 2003. 97 s. ISBN 80-86455-02-5.

PROŠKOVÁ, I.; VONDRUŠKOVÁ, A. *Krajkářství*. Praha: Grada, 2004. 163 s. ISBN 80-247-0670-9.

Interní zdroje ZŠ a MŠ Bratřejov:

KRÁLOVÁ, J. *Výroční zpráva o činnosti školy 2009/2010*. Bratřejov: Obec Bratřejov, 2010.

ZŠ A MŠ BRATŘEJOV. *Školní vzdělávací program*. Bratřejov: ZŠ a MŠ Bratřejov, 2007.

ZŠ A MŠ BRATŘEJOV. *Požární ochrana*. Bratřejov: ZŠ a MŠ Bratřejov, 2010.

Legislativní dokumenty:

KITZBERGER, J. *Metodický pokyn MŠMT k zajištění environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty*. Praha, 2008.

Internetové zdroje:

Bratřejov [online]. 2002 [cit. 2010-07-29]. Www.bratrejov.wz.cz. Dostupné z WWW: <<http://www.bratrejov.wz.cz/>>.

Demografie info [online]. 2003 [cit. 2010-10-12]. Www.demografie.info.cz. Dostupné z WWW: http://www.demografie.info/?cz_struktura.

Český statistický úřad [online]. 30. 7. 2010 [cit. 2010-07-30]. Www.csu.cz. Dostupné z WWW:http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabdetail.jsp?cislotab=MOS+ZV01&kapitola_id=5&kontext=t&razeni=ta&pro_4382338=585106.

Český statistický úřad [online]. 2010 [cit. 2010-11-15]. Struktura mezd zaměstnanců v roce 2009. Dostupné z WWW: <[http://www.czso.cz/csu/2010edicniplan.nsf/t/2A0046F4B9/\\$File/w310910B02.pdf](http://www.czso.cz/csu/2010edicniplan.nsf/t/2A0046F4B9/$File/w310910B02.pdf)>.

Pavučina - sdružení středisek ekologické výchovy [online]. 2001 [cit. 2010-11-15]. Www.pavucina-sev.cz. Dostupné z WWW: <<http://www.pavucina-sev.cz/mrkev.htm>>.

Paličkování [online]. 2006 [cit. 2010-12-19]. Www.palickovani.eu. Dostupné z WWW: <<http://www.palickovani.eu/jak-na-to/co-krajkarka-potrebuje>>.

Další zdroje:

Rozhovory se zaměstnanci ZŠ a MŠ Bratřejov.

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1 – Struktura obyvatel obce Bratřejov

Příloha č. 2 – Dotazník

Příloha č. 3 – Náskres předlohy pro soustružení paličky

Příloha č. 4 – Roční plán KP na ZŠ a MŠ Bratřejov

Příloha č. 5 – Podvinky na paličkování

Příloha č. 6 – Leták KP

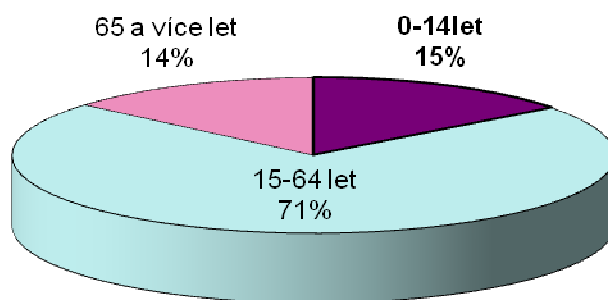
Příloha č. 7 – Přihláška do KP

Příloha č. 8 – Publikace – Paličkování (samostatný svazek)

STRUKTURA OBYVATEL OBCE BRATŘEJOV

věk	počet obyvatel	věk	počet obyvatel	věk	počet obyvatel
0-14	111	15-64	548	65 a více	105
ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži
53	58	263	285	70	35

Grafické znázornění

DOTAZNÍK – KURZ PALIČKOVÁNÍ

Dobrý den,

chtěla bych Vás požádat o vyplnění krátkého dotazníku, který mi pomůže zjistit Váš zájem o nový kroužek v ZŠ a MŠ Bratřejov.

Pohlaví: muž / žena

Věk:

1. Máš zkušenosti s nějakým druhem ruční práce?

- a) ANO, mám.
- b) NE, zatím žádnou zkušenost nemám.

2. Myslíš, že ruční práce mohou obohatit Tvůj volný čas, popřípadě život?

- a) ANO.
- b) NEVÍM.
- c) NE.

3. Slyšel (a) jsi někdy o paličkování?

- a) ANO, vím co to je.
- b) ANO, ale nevím co to je.
- c) NE, doposud jsem o tom neslyšel (a).

Paličkování se řadí mezi ruční práce. Je to činnost, při které je ručně vyráběna krajka. Paličkováním lze zhotovit krásné obrázky, dekorativní krajky do domácnosti, módní doplňky a tím potěšit sebe nebo výtvozem udělat radost někomu jinému.

4. Navštěvuješ nějaké kroužky ve svém volném čase?

- a) ANO, navštěvuji jeden kroužek.
- b) ANO, navštěvuji více než jeden kroužek.
- c) NE, žádný kroužek nenavštěvuji.

Náplň kurzu paličkování

Tento kurz se bude snažit srozumitelnou formou poskytnout základní informace o krajkářské technice paličkování. Účastníci kurzu si vytvoří válec potřebný k práci, naučí se ovládat základní vazby paličkované krajky a během času stráveného na jednotlivých lekcích si vytvoří několik vlastních výrobků, které jim jistě přinesou potěšení.

5. Měl (a) bys zájem o kroužek paličkování v ZŠ a MŠ Bratřejov?

- a) ANO, nápad se mi líbí.
- b) NEVÍM, možná bych se přišel/přišla podívat.
- c) NE, paličkování mě nezajímá.

6. Ovlivní Tvé rozhodnutí přihlásit se do kurzu skutečnost, že kurz bude probíhat v místní základní škole?

- a) ANO, nemusím nikam dojíždět (čas, finance).
- b) NE.

7. Ovlivní Tvé rozhodnutí přihlásit se do kurzu skutečnost, že kurz bude zdarma?

- a) ANO.
- b) NE.

Děkuji za Váš čas strávený vyplňováním tohoto anonymního dotazníku.

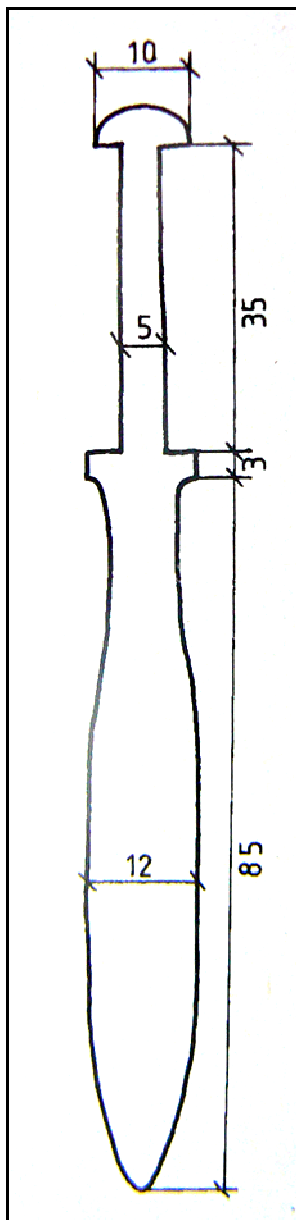
Pavλίna Filgasová

(studentka oboru Sociální pedagogika na CMTF UP v Olomouci)

Příloha č. 3

NÁKRES PŘEDLOHY PRO SOUSTRUŽENÍ PALIČKY

(v mm)

Příloha č. 4

ROČNÍ PLÁN KURZU PALIČKOVÁNÍ NA ZŠ A MŠ BRATŘEJOV

ZÁŘÍ – seznámení s KP, tvorba herdule

ŘÍJEN – LISTOPAD – výuka základních vazeb řetízku a plátýnka, dokončovací práce

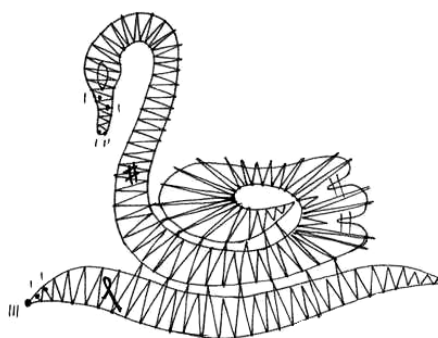
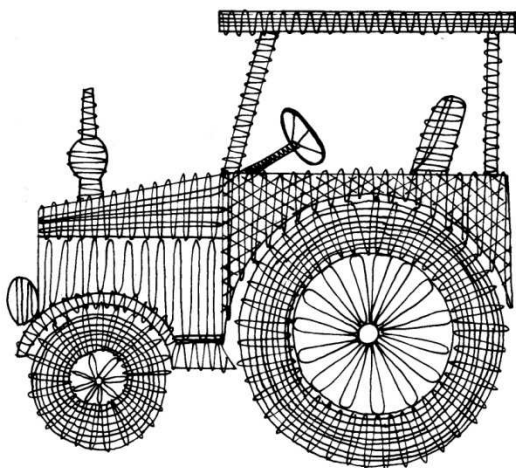
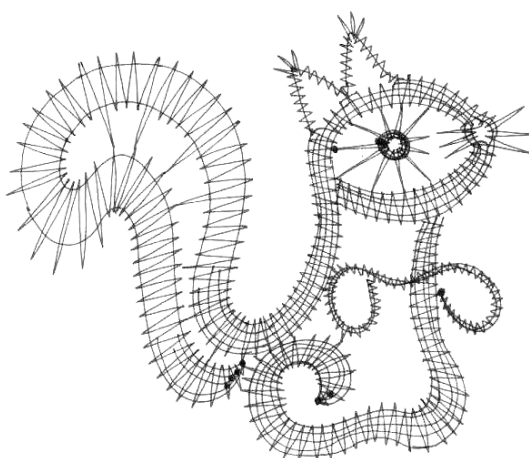
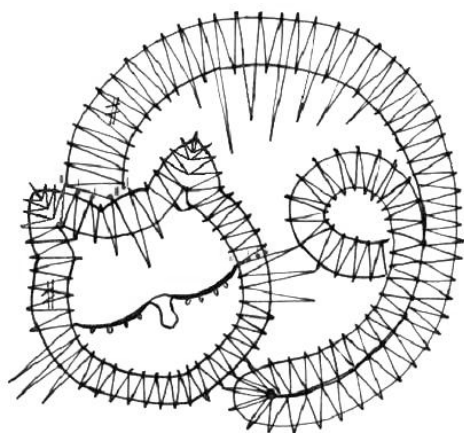
PROSINEC – LEDEN – kresba a tvorba vánočních ozdob

ÚNOR – BŘEZEN – výuka polohodu

DUBEN – KVĚTEN – kresba a tvorba velikonočních motivů

ČERVEN – výuka lístečků a procvičování všech naučených vazeb

PODVINKY NA PALIČKOVÁNÍ

LETÁK KP

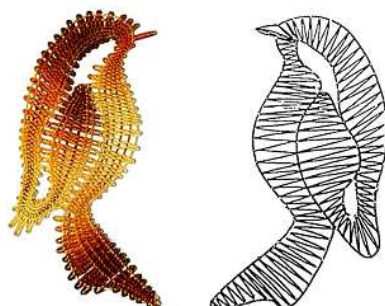
KURZ PALIČKOVÁNÍ

- ručně vyráběná krajka

Náplň: vytvoříte si válec potřebný k práci, naučíte se ovládat základní vazby paličkované krajky a během jednotlivých lekcí si vytvoříte několik vlastních výrobků, které Vám přinesou potěšení.

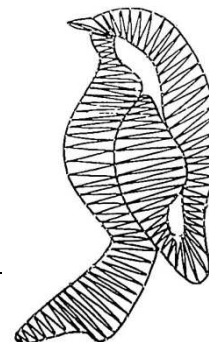
Místo konání: ZŠ a MŠ Bratřejov

Cena: kurz bude zdarma (zájemci si uhradí pouze pomůcky potřebné k paličkování)

Závazné přihlášky si můžete vyzvednout v ZŠ a MŠ Bratřejov.

PŘIHLÁŠKA DO KURZU PALIČKOVÁNÍ

Žádám tímto o přijetí své dcery, syna, svěřence*) do kurzu paličkování na školní rok _____.

Jméno a příjmení:

Datum narození:

Bydliště:

Adresa, na kterou Vám budeme zasílat zprávy (včetně čísla telefonu):

*) nehodící se škrtněte

Pokud nemůže přihlášený z jakýchkoliv důvodů do kurzu nastoupit, je povinen zákonný zástupce (zletilý přihlášený) tuto skutečnost neprodleně oznámit ředitelce školy.

V Dne

.....

Podpis žadatele, zákonného zástupce